

Нова Думка

ISSN 0351-3181

БРОЈ
ЧИСЛО 215

ГОДИНА
ПОК XLIX

1/2020

87. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske održao je 13. veljače 2020. godine 87. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske na Trgu sv. Marka 2 u dvorani 121/I u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i saborskih zastupnika, medija i TV postaja, gospodin Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika s 86. telefonske sjednice;
2. Prijedlog Programa rada Savjeta za nacionalne manjine za 2020. godinu;
3. Informacije o prijedlozima programa udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije za 2020. godinu pristiglih na javni poziv od 22. studenog 2019. godine;
4. Razno.

Predstavljajući program rada Savjeta za 2020. godinu, Aleksandar Tolnauer rekao je da su u radu predviđene 23 mjere i naglasio da su članovi Savjeta posljednjih godinu dana sudjelovali u donošenju izmjena Zakona o uporabi jezika i pisma te Zakona za izbore vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, kao i da surađuju sa sveučilištima. Nakon kraće rasprave članovi Savjeta prihvatili su program rada za 2020. godinu.

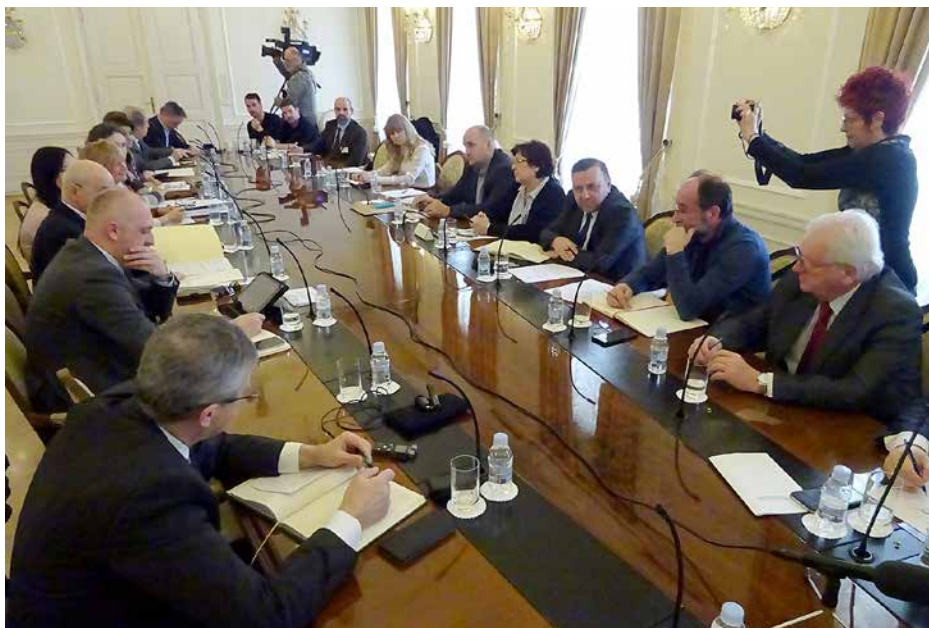
Na javni poziv za raspodjelu sredstava javilo se 230 udruga s 1043 programa i to za:

- područje informiranja predložen je 61 program
- za izdavaštvo 64
- za kulturni amaterizam 420
- za manifestacije 497.

Tražena sredstva za programe informiranja su 21,8 milijuna kuna, za izdavaštvo 2,2 milijuna kuna, za kulturni amaterizam 15,74 milijuna, a za manifestacije 15,9

milijuna kuna. Tolnauer je podsjetio da brojnost pripadnika neke manjine ne utječe na broj programa i visinu dodijeljenih sredstava, ali utječe broj ljudi koje svojim programima i aktivnostima okupljaju organizacije nacionalnih manjina. Zahtjevi koji su stigli na Javni poziv puno su realniji nego ranijih godina kada su sredstva bila tri puta veća od raspoloživih, rekao je predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer.

Zvonko Kostelnik, prof.

Sastanak s Veljkom Kajtazijem u Hrvatskom saboru

U Hrvatskom je saboru 22. siječnja 2020. godine (srijeda) održan radni sastanak predstavnika udruga i predstavnika austrijske, bugarske, njemačke, poljske, rumunjske, rusinske, ruske, ukrajinske, turske, vlaške i židovske nacionalne manjine saborskog za-

stupnika Veljka Kajtazija. Sastanak je održan u prostorijama Hrvatskog sabora (Trg sv. Marka 6, Zagreb) s početkom u 13.00 sati s **Dnevnim redom:**

1. Upoznavanje s ostvarenim projektima i postignutim ciljevima u 2019. godini;

2. Izlaganje perspektiva i planova za 2020. godinu;
3. Razno.

Pored ostalih pripadnika nacionalnih manjina sudjelovali su i predstavnici Saveza Rusina Republike Hrvatske: dopredsjednik Saveza Rusina RH Vlado Rusin, predsjednik Vijeća rusinske nacionalne manjine Općine Bogdanovci Tomislav Keteleš, animator kulture i tajnik Saveza Rusina RH Zvonko Kostelnik i Tanja Krenjicki ispred KUD-a Joakim Hardi.

Veljko Kajtazi sve je prisutne pozdravio i svima se zahvalio što su našli vremena da prisustvuju radnom sastanku. Upoznao je sve prisutne s ostvarenim projektima i postignutim ciljevima u 2019. godini i izložio perspektive i planove za 2020. godinu, među kojima su i predstojeći izbori za Hrvatski sabor Republike Hrvatske.

Zvonko Kostelnik, prof.

BROJ
ЧИСЛО 215

GODINA
ПОК 2020.
XLIX

“NOVA DUMKA”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428–342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Certis d.o.o. Cerna

Naklada: 700 primjeraka

“НОВА ДУМКА”

Видава: Союз Русиных РФ

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За издавателя: Дубравка Раšљанин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428–342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкуе: Цертис д.о.о. Церна

Тираж: 700 прикладніки

Tiskano – Друковане

02 / 2020

Cijena

Цена

10

Kuna

Куни

Rukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilogi se honoriraju.

Рукописи ше не враћаю.
Обявени прилоги ше гонорују.

DRUŠTVO I POLITIKA - ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

87. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske	2
Sastanak s Veljkom Kajtazijem u Hrvatskom saboru	2
Колядоване	4
З роботи Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї	6
Сотрудніцтво Руснацох зоз Горватскей и Войводини	7
Покля язык живи и Руснаци буду жиц – 1. часц	8

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA - ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

У Петровцох отримани Крачунски концерт	4
Преславени Крачун у Риєки и Приморско-горанскей жупаниї	5
Рушњак достал припознано жупана ПГЖ	10
Вистави Владимира Провчия у бошняцкей Ради у Риєки	11
Вистава малюнок „Квече наймилшей Риєки“	11
54. Бал у Вуковаре	16

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГ ЖИВОТА

Vožić u Rajevom Selu	5
Vožić u župi sv. Jozafata	5
Святе писмо по перши раз цалком по руски	13
По веліх рокох грекокатоліцке винчане у Осиєку	14
Кресчене у грекокатоліцкей церкви у Осиєку	14
Дзелене Каритасовой помощи у шицких парохийох Крижевскей епархиї	14

IZ NAŠIH MJESTA - З НАШИХ МЕСТОХ

Националне швето Руснацох отримане у Шидзе	6
Дружтво Руснак на Националним швету Руснацох у Сербии	7
Дзень Представителя рускей националней меншини у Загребе	18
При Звонкови у нащиви	20
Тацка док лапаю та го гласаю	20
Цо страше, белюши чи пица	21
Белюши	21
Ми ту не госци	22
Дакеди було	26
Zašto vježbati?	27
Vježbe za skoliotično držanje - 2. dio	28

LITERARNA STRANICA - ЛИТЕРАТУРНИ БОК

Дзвони родного валала	10
жажда любви - čežnja ljubavi	15
Смуток	15
Jutro	15
Гладни роки	15
S rukom u ruci - 3 руку у руки	15
На жеми	21

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

Отримана преширена схацка Совиту и Редакциї Новей думки	12
Културна програма у Союзу, а з нагоди медзинародного дня мацеринского языка	12
Ноц музейох у Петровцох на тему музеї – велки рочниці горватских музейох	19

STARE FOTOGRAFIJE - СТАРИ ФОТОГРАФИЇ

Веселе дружтво	21
--------------------------	----

INTERVJU - ИНТЕРВЮ

Цали работни вик у Петровцох	24
--	----

RETROVCI KOJI NESTAJU - ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Гдовци и гдовици	29
----------------------------	----

SPORT - СПОРТ

„Лимаче“ предлужую зоз першого, а пионире зоз седмого места	30
Як други звонка конкуренциї до Бардейова иду врациц руского медведза до Миклошевцох	30
Лехолог и Миланович побидніки	30
Иван Папуга нови-стари председатель УО бавискох	31

Насловни бок: Звонко Костелник – Ноц музейох у рускей Етнографскей збирки Петровци

Остатні бок: Звонко Костелник – Учашніки културней програми у Загребе

UREDNIŠTVO: Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ljubica Harhaj, Manuela Dudaš, Lesya Mudri i Vladimir Provči

SAVJET UREDNIŠTVA: dr.sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Marijana Džudžar, vl. Vladimir Sedlak

LEKTORI: Marija Vulić (rusinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1),

“Nova dumka” je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА: Вера Павлович (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатинац, Мануела Дудаш, Любица Гаргай, Владимир Провчи, Леся Мудри

СОВИТ РЕДАКЦИЇ: д.ф.н. Оксана Тимко Дітко (председатель), Маріяна Джуджар, о. Владимир Седлак

ЛЕКТОРЕ: Мария Вулич (руски язык), Андрея Магоч (горватски язык)

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскей.

На вимагане Союзу Русиных и Українцох Републики Горватскей з Ришеньом Министерства информования Републики Горватскей од 15. януара 1992. року (УЧ. 523–92–1) „Нова думка“ уписана до евиденциї явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакциї лебо видавателя.

У Петровцох отримани Крачунски концерт

У Петровцох, 28. децмбра 2019. року, у ДOME култури отримани святачни Крачунски концерт хтори окрем преслави найвекшого християнского швета Крачуна бул пошвечени 100. рочніци организованей културней діялносци у Петровцох.

Томислав Кетелеш и Аня Грищук Гайдук

Гудаци з Вуковару и солист Михайло Голик з Петровцох

КУД „Осиф Костелник“
Вуковар, дует Мария Закалюк
и Юлия Хованец

У програми участвовало домашне КУД „Яким Гарди“, КУД „Осиф Костелник“ з Вуковару и школяре ОШ Антуна Бауера, ПШ Петровци, хтори виучую руски язык.

Руснаци ше на газдовство вуковарского грофа Елца у Петровцох почали наслывац 1833. року, найсигурнеши жридла твердза же 1835. року у Петровцох жило 135 Руснацох, а уж 1835. року основана грекокатолицка парохия. Од 1. априла 1849. року у Петровцох иснуе и школа. Од теди Руснаци у Петровцох у чезжих животних и економских условийох чували свой национални идентитет и розвивали свою руску културу. Так було цеком 100 рокох та по нешкайши дні, а на нас остава же бизме тот

скарб и любов гу своему розвивали и надалей.

Святачни концерт финансино потримали Совет за национални меншини РГ и Општина Богдановци.

Вера Павлович

КУД „Яким Гарди“ Петровци,
солист Михайло Грищук и на
синтисайзеру Аня Грищук Гайдук

Руски народни танци

Школяре хтори уча руски язык у ПШ Петровци

Хлопска шпивацка група КУД „Яким Гарди“

Колядоване

Штварток, 19. децембра 2019. року, школяре ОШ Антуна Бауера Вуковар хтори ходза на наставу руского языка и култури, з учительку Илону Грецешин були винчовац Крачун у уряду Ради рускей националней меншини городу Вуковару. За тогу нагоду порихтали руски народни коляди хтори ше ище вше на Вилію вечар шпиваю и винчую

при Руснацох у Горватскей. Шицких присутних привитал председатель Ради Зденко Бурчак, а после колядованя школяре достали пакецики. Организатор того, штвартого сходу була Рада рускей националней меншини городу Вуковару.

мр Илона Грецешин

Вуковарски школяре з учительку Илону Грецешин и председателюм Ради Зденком Бурчаком

Швето Христового народзенья преславене у Риєки и цалей Приморско-горанскей жупаниї углавним индивидуално. Окрем крашне оквицених кризбанох и яшелькох у церкви и дома,

Преславени Крачун у Риєки и Приморско-горанскей жупаниї

25. децембра мали зме щесце присуствовац на Святей Служби Божей у церкви св. Севастияна и Флорияна у старим городу Риєки.

Наш поноец Михал Симунович пришол зоз Крижевцох же би нам одслужел грекокатолицку Службу Божу хтора започата з нашими колядами „Ноц над Вифлеєм“, „В Вифлеєми новна“ и други-ма, а хтори започинала паніматка Геленка Симунович, а вирни у провазели.

Паноец тримал и красну казань вязану за Рождество Исуса Христа, надпоминаючи значене теї події за нас вирникох и людзох вообщє.

После Служби Божей остали зме у

церкви дружиц ше коло бобалькох и винчуюци Крачун єдни другим з традиційну руску винчованку „Христос раждається“ – „Славите єго“.

Владимир Провчи

Božić u Rajevom Selu

U ovo blagdansko vrijeme Rajevčani su svojim mještanima odlučili pokloniti božićni program. U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Sava“ koncert se održao ususret Božiću, 21.12.2019. godine, u Domu kulture. Započeo je u 19 h, a KUD-ovi su se predstavili sa svojim programom na kojem su vrijedno radili kroz godinu. Program su uz domaće društvo i pjevačke skupine obogatili gosti iz Vinkovaca, točnije Folklorni ansambl Lisinski.

Naše Kulturno društvo „Rusini Cvelferije“ predstavilo se sa dvije koljade „Viflejemijevina“ i „Boh sja raždaje“.

Također, kako bi se naše koljade čule u Rajevom Selu, i ove godine kao i dosadašnjih, u organizaciji župe sv.

Najmlađi Rajevčani

Jozafata iz Rajevog Sela održan je program. Započeo je u 18 h, na dan 26.12.2019. godine, u Domu kulture u Rajevom Selu. Domaćini su pjevali koljade „Pasli ovcu pasture“ i „Prevelija radost“. Gosti su došli iz Vukovara, Kulturno-umjetničko društvo „Osif Kostelnik“ koje je otpjevalo pjesme „Spi Isuse, spi“ i „Prečista ja djiva“. Također su i djeca župe sv. Jozafata otpjevala jednu koljadu „Noc nad viflejem“.

Nakon oba koncerta uslijedilo je druženje i kuhano vino. Marija Zakaljuk

KUD „Osif Kostelnik“ Vukovar

KUD Rusina Cvelferije Rajevo Selo

KUD Sava Rajevo Selo

Božić u župi sv. Jozafata

U blagdanskom duhu, djeca župe sv. Jozafata iz Rajevog Sela pripremala su se i vježbala koljade. Na Badnjak su se u popodnevним satima okupili u župnoj crkvi i okitili jelku. Dok su kitili jelku, pjevali su tradicionalne božićne pjesme. Nakon toga u 18 h krenili su od kuće do kuće i pjevali koljade. Za svoje pjevanje dobili su i prikladne darove. Na samom kraju došli su i do župne kuće gdje su otpjevali koljade, a zatim krenuli svojim kućama pripremati se za polnoćku.

Vjernici na božićnoj liturgiji

U 23 h započela je božićna liturgija. Nakon mise vjernici su jedni drugima čestitali Božić i družili se u župnom dvoru uz kuhano vino. Na sami blagdan Božića misa se održala u 9 i 30 h.

Župa sv. Jozafata Rajevo Selo, božićni detalj

З роботи Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії

Нашва Заводу за культуру Войводянских Руснацох представителька рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії, Агнетка Балатинац, 4. фебруара нашивела Завод за культуру Войводянских Руснацох у Новим Садзе.

Балатинцова ше стретла зоз директорку Заводу Анамарию Ранковичову, а причина нашиви була упознац ше з роботу Заводу, з обласцаи хтори облапа у своєї роботи, а першествено упознац ше з бависком хторе Завод,

Бависко у розвою – Насельоване пустари Руски Керестур

З ліва на парво: Представителька рускей националней меншини ОБЖ Агнетка Балатинац и директорка Заводу за культуру войводянских Руснацох Анамария Ранкович

у сотрудинцтве з другима субектами розвива. Бависко ше вола „Насельоване пустари Руски Керестур“, а як нам директорка Ранковичова потолковала, розликуе ше од других едукативних бавискох по тим же ту бавяче муша „робиц“ ведно кед жадаю дойц по цель, а не бавиц єдни процив других, як у векшини бавискох.

Балатинцова цикавала имплементация бависка до виучованя историй Руснацох у основних школах и чи би було можливе исте понукнуц учителком у Горватскей хтори пестую мацерински язык по моделу „Ц“. Як ше могло дознац, бависко ище у розвойней фазі, та ше з таку имплементацию будзе мушиц причекац, але Балатинцова вшеліак жада понукнуц учителком же би ше и сами упознали з випатрунком истого и дали своєю думане о идеї же би ше и на тот, можебуц забавнейши способ школярюм приближело историю Руснацох.

А. Балатинац

Фото: А.Балатинац

Националне швето Руснацох отримане у Шидзе

Шветочна академия 13. Национального швета Руснацох у Сербії отримана 18. януара у сали Културно-образовного центру у Шидзе. На території нешкайшей Сербії Руснаци жию понад 260 роки. У їх богатей традиції, 17. януар 1751. року остал зазначени як окремени датум. Того дня Франц Йозеф де Редл, совитник царици Марії Терезії и администратор Кральовско-державного Бачкого дистрикту у Зомборе подписал перши урядови документ – Контракт о насельованю 200 руских грекокатоліцких фамелийох на тедишню пустару Вельки Керестур. По одредби тих контрактхох колонисти по националносци мушели буц Руснаци (Rutheni) по статусу шлєбодни людзе, по вири грекокатоліки (уніяти).

Академия почала зоз державну гимну „Боже правде“ и шветочну писню „Браца Русини“ у виводзеню Мишаного хору Руского културного центру зоз Нового Саду и национального оркестру. Академия була у знаку ювилею – означованя 100-рочниці иснованя КПД „Дюра Киш“, та аматере того Дружтва мали чєсц перши наступиц у шветочней програми.

После домашніх наступела Хлопска група РКЦ Нови Сад и Марина Романова зоз Руского Керестура зоз шпи-

ванку „О, вращ ше, мили мой, вращ“. Национални оркестер ше представел и зоз композициями „Усамени пастир“, „На красним белавим Дунаю“ и „Шнігова буря“. Академию провадзели председател Покраїнскей влади АП Войводини Игор Миревич, председател Национального совиту Руснацох Борислав Сакач и члени Национального совиту, преосвящени епарх кир Георгий Джуджар и священіки, амбасадор

України Олександр Александрович, представителе делегации Руснацох зоз Горватскей – спред Ради ВСЖ Владо Русин, спред Ради рускей националней меншини Општини Богдановци Томислав Кетелеш, спред Союзу Русинох РГ Звонко Костелник и Тая Креніцки, потим делегации зоз Словацкей, Польскей, Закарпатскей обласци України, як и други госци.

Звонко Костелник, проф.

Делегация з Републики Горватскей на Дню Руснацох Сербії у Шидзе

Сотрудніцтво Руснацох зоз Горватскей и Войводини

Влада Републики Горватскей непомітно витворює політику у подруччю правох національних меншинох преїг Уряду за людски права и права національних меншинох. Припадніки національних меншинох витворюю векшину етніцких правох преїг порядних інституційох Републики Горватскей як и векшински горватски народ, зоз чим ше обезпечує защита од асиміляції и гетоїзації и оможліває розвой культурного и національного ідентитету з цільом їх інтеграції до горватского дружтва.

По попису жительох зоз 2011. року у Републики Горватскей пописане 4.284.889 жительох, од чого 328.738 припадніки національних меншинох, регістрованих 22, а у Републики Сербії попри Сербох, Муслиманох и Горватах жиєще 17 регістровани націонални меншини.

У Вуковаре 27.09.2019. року отримана схадка Координації радох и представительох національних меншинох Ву-

коварско-сримскей жупанії и Совиту національних меншинох Републики Горватскей. Схадзка отримана на ініціативу Вуковарско-сримскей жупанії же би ше поставели можлівосци финансваня проектох національних меншинох преїг фондох Европскей унії. Роботніки Розвойней агенції Вуковарско-сримскей жупанії презентовали проектни предклад зоз хторим би ше успоставело дугорочне сотрудничтво и змоцнело інституційне повязоване національних меншинох зоз подруччя преїг граніци през мультикультуралну и мултиетнічну культурну черанку и збогацоване туристичного понукнуца у обидвох державах.

На схадки участвовало вельке число председателюх Радох и представителюх національних меншинох зоз Горватскей и Сербії, а уводни слова дал замінік жупана Ђорде Чурчич.

Шицких приситних привитал и жупан Божо Іалич хтори наглашел же Вуковарско-сримска жупанія потримує

заєдніцки проекти національних меншинох през програми финансваня зоз ЕУ фондох и на тим подруччю може ше витвориц комуникація и порада коло проектох од заєдніцких интересох, як за меншини у Горватскей, так и за меншини у Републики Сербії.

Народна посланіца Народней скупштици Републики Сербії Олена Папуга, наглашела кельо за меншини у Сербії значне повязоване зоз меншинами у Горватскей з оглядом же Горватска членіца ЕУ, цо твори велі можлівосци за проекти хтори ше могу финансвоац з европским пенезом.

Ціль проекту бул би приказац и представити потреби и можлівосци твореня правдивей атмосфери мултиетнічносци дружтва у преїгранічним подруччю зоз будованьом гражданскей культури. У дружтве, у котрим домінує гражданска політична культура превладує почитоване мултиетнічносци, унапредзує ше мултикультуралізем, прешвечене же шицки культури єдного дружтва равноправни и заслужує єднаки шанси за своєю існоване и реалізацію своїх потребох. Прилапує ше и толерує розличносц, а осудзує дискримінація.

На схадки бул присутни и председатель Совиту за націонални меншини Републики Горватскей Александар Толнауер и конзул Републики Сербії у Вуковаре Милан Шапич.

Визначне було же Горватска може буц приклад як меншини вошли до культурного, дружтвеного и політичного живота нашеї жеми и наглашена значносц Горватскей у помоци при европских проектох наменених національным меншином.

Маріяна Джуджар

Шицки учашніки на збуваню

Дружтво Руснак на Национальным швету Руснацох у Сербії

У Шидзе, 18. януара того року, отримана централна преслава Национального швета Руснацох у Сербії. У Руским дворе бул порихтани Етностол з рускима традиційнимима єдлами котри порихтало Здружене женох „Маря“, а котре існує у рамикох КПД „Дюра Киш“, док у Општини Шид була отворена вистава малюнок з подобовах колонійох „Руски двор“ и вистава фотографійох Івони Торма Джамич.

Шветочна академия котра була у знаку ювілею – означованя 100. рочніци існованя КПД „Дюра Киш“ отримана

у сали Культурно-образовного центру. Попри визначних госцох зоз Сербії, академію провадзели и представніки делегації Руснацох зоз Словацкей, Польскей, Горватскей и Закарпатскей обласци України. На поволанку Заводу за культуру войволянских Руснацох, делегацію спред Дружтва „Руснак“ творели председатель Мийо Шайтош, секретарка Наталиа Гнатих и Член Форуму младих Иван Лікар. Преслава була закончена з коктейлом у ресторане „Далас“ у Беркасове.

мр Илона Грецишин

Председатель Дружтва „Руснак“ Мийо Шайтош з председателюм Заводу за культуру войволянских Руснацох Миломирком Шайтошом и председателюм Национального совиту Руснацох Сербії Бориславом Сакачом

Покля язык живи и Руснаци буду жиц – 1. часц

Прешлого року у Републики Горватскей отримани пияти виберанки за членох радох и представителюх националних меншинох на уровню единкох локалней и регионалней самоуправи. За Представительку рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї ознова выбрана Агнетка Балатица, а за заменїка, цо була новосц на тих виберанкох, выбрани Владимир Еделински.

З теї нагоди бешедуеме з панї Агнетку Балатица.

- Представце нам ше подобне як цо сце ше представели людзом хтори гласовали за Вас. Хто Агнетка Балатица?

Агнетка Балатица Рускиня, народжена у Миклошевцох, од малючка инволвована до руского ества през ангажмани у культуры. Перши крочаї були у фолклору кед мала 5 роки, а як затанцовала, любов спрам фолклору, красного слова и рускей шпиванки остали по нешкайши днї. През роки профилувала ше як поетеса и писателька, а пише поезию и прозу по руски. По тераз ма обявени три авторски кнїжки и єдну коавторску. Дописователька є у наших руских виданюх Нова думка, Венчик и Думки з Дунаю, як и у виданюх Руске слово и Християнски календар хтори виходза у Войводини. Ангажована є у КУД-у Руснацох Осиек, дзе єден час була и председателька Дружтва, та порушала обнавяне фолклорней секциї, а под час єї мандату основала и етно секцию.

Ма велї идеї як злепшац хвилькови стан рускей заеднїци у Осецко-бараньскей жупаниї та взагалї, кед же ангажованосц Руснацох будзе єднак оптимистична яка оптимистична Агнетка Балатица. Ведно, з Божу помоцу, можеме шицко.

- Як ше нешка чувствуєце у городу Осиеку? Чи вон постал Ваш другий дом?

Мушим з ошмихом врементамари тото питанє бо ше у Осиеку справди чувствуєм як дома. А з ошмихом прето же дом там дзе фамелия, а моя фамелия тераз ту, у Осиеку. Окрем того, я з Миклошевцох пошла накеди сом закончила штредню школу и почала робиц. Преселела сом ше до Борова Населєня (часц Вуковару). Од теде сом жила у вецей местох, та не проблем звикнуц ше. Осиек прекрасни город. Ма вельо парки, рику, цо мнє, хтора сом велї роки жила недалеко од Дунаю, барз значне. Ма театр дзе любим ходзиц, а цо найважнейше, ма руске дружтво и греко-католицку церкву.

- Кеди сце одлучели, лебо цо Вас мотивовало же бисце вошли до политичних водох?

Кед ше почали формовац ради националних меншинох, жадала сом ше упознац з тоту новину, видзиц чого доброго може принєсц Руснацом. У тедишнї час у Осиеку, односно Осецко-бараньскей жупаниї

Агнетка Балатица

за кандидата ше приявел мой пайташ Владимир Тимко. Понеже ту єст мало Руснацох, думала сом же не у шоре буц дакому противкандидат та подзелїц и тото мале число Руснацох на „моїх и твоїх“. Раховала сом же хасновитше же бизме мали єдного кандидата, а ми други же бизме му помагали. И нешка думам же лем зложни и зединени можеме дацо посцигнуц, а розединени правиме лем чкоду. Так сом спочатку одходзела на схадзки на хтори Владо не могол. Гоч у тедишнї час не исновал заменїк, я помагала кельо сом могла, лем же бизме ше цо лепше уклопели до нових рамикох хтори нам у тедишнї час поставял Заход.

- Хтори Вам то мандат по шоре и у чим ше состої ваша работа?

То ми треци мандат. Треба надпомнуц же Владо Тимко умар у другим року другого мандату, а понеже не исновали законски рамики за инволвованє заменїка, два полни роки були зме без представителя. За тот час ше вельо того збуло цо ми не мали нагоду провадзиц, та кед сом першого року ступела до мандату, требало преїсц скоро два роки же би ми Жупания покнчела шицко потребне за функционованє. Як шицким познате, скоро каждая жупания, каждая город и каждая општина маю якишик своєю правила за функционованє радох и представителюх, а хтори не вїедначени на уровню Держави. У Осецко-бараньскей жупаниї ради и представителе, наостатку як и индзей, маю совитодавну улогу у локалней и регионалней самоуправи. Нас зоз жупаниї волаю кед на дньовим шоре питанє вязане за национални меншини, а иншак свой мандат хаснуєме же бизме порушали векшу ангажованосц каждой националней заеднїци на очуваню културного скарбу и уключованя до заеднїци през рижни проекти ведно з векшинским народом и другима заеднїцами. Я ше намагам позберац Руснацох, гевтих за

хторих мам податок же ше вияшнєли же су Руснаци, поинформовац их о рускей заеднїци у Осецко-бараньскей жупаниї, але и ширше. Намагам ше ангажовац дзеци за одход на Летну школу Русинох РГ, приплїжиц Руснацом нашо друковани виданя и кед дошлебодза, посилац их им на домашнї адреси. Поинформовац их о руских манифестацийох на хтори можу пойсц, на велї збуваня дзе участвую нашо руски дружтва, а окрема на роботу КУД-а Руснацох з Осиеку. Єст вельо роботи, окрема кед знаме по келїх шицко местох Руснаци розошати у Осецко-бараньскей жупаниї.

- Маце план и програму роботи за тот мандат?

Мам, гоч представитель не приноси план и програму роботи на таким принципу як то робя ради. Але дяки свой план вше запишем и кельо лем можем, намагам ше го витвориц.

- Цо сце витворели по тераз, кед не у тим вец у прешлих мандатох? Цо ище вшелїяк жадаце направиц?

Як сом уж гварела, ми Руснаци у Осецко-бараньскей жупаниї мали зме тот пех же зме вецей як два роки були без представителя и барз зме запожнєли на велїх подручоох дзе други уж далеко пошли.

Знаме же Уставни закон о правах националних меншинох дава барз вельки права националним заеднїцом, але мушиме спатриц и посвидомиц себе спознанє же права хтори Уставни закон дава, векшином присподобени националним хтори вельочислени и там дзе су концентровани, односно, права маме, але лем од нас завиши чи их вихаснуєме. Сами мушиме жадац витвориц тоти права. Не я за дакого лебо дахто за мнє, але каждая з нас, а шицки ведно. Уставни закон так написани же цо зме вельочислєнши, маме вецей можливосци.

У прешлих мандатох сом ше спочатку учела и намагала ше „влапиц крочай“ з другима меншинами, а спочатку сом ше вецей ангажовала у Дружтве, гоч то у дїйсности не тото цо би ради и представителе мали робиц, але мой циль бул позберац Руснацох, та гоч и на тот способ. Було ту ище вельо рижни активносци, а медзи иншима запровадзованє добрих одношеньох з Руснацями з Войводини, та приводзєне їх дружтвох на нашо „Дравски габи“ до Осиеку. Вельо би було пописац шицки активносци, але єдна з нїх и прием делегациї Шветового конгрєсу РРЛ у просторийох Жупаниї, та японского студента хтори обиходзел велї нашо места у виучованю хаснованя нашого языка у каждодньовей комуникациї.

У прешлих мандатох найбаржей ше цешим же ше порушало питанє одходу дзецох з Пишкурєвцох на Летну школу Русинох РГ до Ораховици. Нешка вони

там уж порядни школяре. Цешим ше и з тим же уж даскельо роки участвуеме на красним читаню з нагоди мацериного языка у ГИСКО, а наставниці з основней школи з Пишкуревцох еден дзень мацериного языка пошвечели и нашому рускому языку. Тиж так зробели и проект на тему розличносци языкох.

У терашнім мандату сом себе зарисовала обисц каждую особу хтора ше декларовала же є рускей националносци и прибілїжц каждому окреме активносци хтори запровадзюем и хтори запровадзює КУД Руснацох Осиек, та прибілїжц и шицко друге вязане за Руснацох на уровню Горватскей. Тиж ше будзем намагач пренайисц и гевтих хтори по походзеню Руснаци, але ше не декларую по меншинскей припадносци, поволац их же би ше на попису жительства вияшнели по своїх коренях, гоч и сами знаце же то особна ствар и нет можлївосци, окрем власней свидомосци, же би ше дакому поведло як ше будзе вияшнѡвац. На тим полю треба барз вельо робиц, буц сцѣрпезлїви и часто нащивѡвац наших людзох, бо попис жительства будзе пошвидко. Тиж жадам порушац векше ангажоване дзѣцох хтори по походзеню Руснаци, та гоч за початок и през бависка.

- Кельо єст Руснацох у Осецко-бараньскей жупанїї, у хторих местох жию и чи ше дагдзѣ сходза?

У Осецко-бараньскей жупанїї декларовани 100 Руснаци, а од того 72 ше находза на виберацїи попису. Жию у 19 населеных, а найвѣцей (38) у Осиеку. У 13 местох жиє лем по еден Руснак, у 3 по двойо, док у Пишкуревцох жию шѣсцѣро, а у Дяковѣ дзѣвѣцѣро. З того ше може заключиц же сходзѣне нательо розошатеї заѣднїци чѣжко витвориц. Сходзиме ше у Осиеку у КУД Руснацох и то углавним тоти хтори баржей зацїкавени за хорску лебо тамбурову секцию. На даяких „прадкох“ ше за тѣраз не сходзиме, але зоз часом попрубуем и на тим подручю дацо зробиц. Лем, знаце, кед єдна лебо два особи биваю нпр. у Лучу у Баранї лебо Долнїм Михольцу, им блїжей

пойсц до Мадярскей як до Осиеку. А позѣбрац дакого з тих местох и навѣсц дакого же би пришол зоз нпр. Стризивѡйни, же би ше дагдзѣ стретли на даякеї кафї лебо соку, не легка робота. Але вредзи пробовац, можебуц ше поспиши.

- Кельо єст младих и чи и нашо млади зоз вашого штредку пошли до других жемох?

Младих єст барз мало, окреме тих хтори би ше жадали баржей ангажѡвац у рускей заѣднїци. На щѣсцѣ, мамѣ млади малженски пари, мишани малженства, але не хїба кед прилапа же би попри своєї националносци пѣстовали и руску. На тим треба ище поробиц, гоч уж и тоти з хтори-ма сом започала даяки дїялог коло ангажманѡх, у одредзѣней хвильки заключели же свой живот предлужа жиц у даѣдней заходноєвропѣскей жеми та тѣраз знова мушим рушиц спочатку.

- Чи єст наших студѣнтох у Осиеку и яки мацѣ контакти з нїма?

У Осиеку вше єст даѣден студѣнт з наших валалох лебо городѡх. Дзѣпѡедни з нїх, док студирали лебо ту ходзѣли до штредней школи, були барз активни у КУД Руснацох Осиек, а други якошкї волѣли иншаки змисти хтори город Осиек понука у барз велькеї мири. Не треба анї им нїч змериц. Млади требаю шицко пробовац и вихаснѡвац нагоду док студираю, гоч бим я особнѣ любѣла же би, и попири шицких прицагующих городских змистох, пришли дакус и до нашого Дружтва, же би не забули же су Руснаци.

- Яке Ваше сотрудицтво зоз другима политичнимима структурами у жупанїї?

Мам добѣре сотрудицтво. Вше су на диспозициї помогнуц, посѡвитѡвац лебо питац за совит.

- Чи мацѣ у своєї роботѣ потримѡвку вѣкшинского народа?

Повѣдла бим же ше ми ту не дзѣлїме на вѣкшински и меншински народ бо так

длугѡ жиєме на тих простѡри же зме постали єдно. Скорѣй бим повѣдла же у своєї роботѣ за националну заѣднїцу мам потримѡвку фаховцох з обласцох зоз хторих ми то потребнѣ, а не декларую ше по националнѣй припадносци.

- Яки мѣдзисѡбни одношеня мѣдзи националнимима меншинами у Вашѣй жупанїї, чи иснѣе даяке сотрудицтво?

У Осецко-бараньскей жупанїї ради и предѡставитѣлѣ националних меншинох одличнѡ организовани и точно су унапрямѣни по Уставним законѡм о правѡх националних меншинох, та нет вискакованя лебо вилѣти хтори би ше мишали зоз инѣренцию здруженѡх. Жупан основал Совит за национални меншини у хторим шицки предѡсѣдѣтелѣ радѡх и шицки предѡставитѣлѣ националних меншинох вибраних на виберанкох, плус предѡставитѣлѣ фахових служѡбох хтори хаснѡвати радѡм и предѡставитѣлѡм, а на чѡлѣ Совиту як предѡсѣдѣтелѣ, мѣновани замѣник жупана, у нешкайшеї хвильки то Горан Иванович. Замѣник предѡсѣдѣтелѣ даѣден зоз предѡсѣдѣтелѡх ради а хторого виберѣ Координация националних меншинох ОБЖ хтору тиж мамѣ.

Сотрудицтво мѣдзи самима меншинами на даяких проектѡх не замѣркованѣ бо национални меншини хтори численши маю свою потреби, а аж су и финансѡвани з вѣцей жридлих, зоз своїх матичних державѡх лебо здруженѡх, док наша национална меншина таки жридла не ма. Таки национални меншини хтори вельо числѣни, а хтори гу тому ище и концентровани на єдним подручю як нпр. Словаци у Єлисавцу лебо Серби у Баранї, вѣдно з локалну заѣднїцу запровадзюю проектѣ на хтори апликуѣ їх општина, а Раду хаснѡ як совитѡдавнѣ целѡ. Надалѣй, так концентровани национални меншини указую на потребу нпр. снѡваня оводи у мѣсцѣ, а вѣц локална заѣднїца тот проект реализуѣ. У каждим случаю, совитѡдавнѡ улога радѡх и предѡставитѣлѡх у местѡх дзѣ вѣкша концентрация националнѣй меншини, окреме кед є компатибилна у простѡрѣ, вельо успїшнѣйша як розошатих хтору ми мамѣ при Руснацох у ОБЖ.

- Чи Руснаци хаснѡваю право предносци як национална меншина кед глѣдаю роботу и кельо, по Вашим думаню, нашо людзѣ знаю за то то и за други права хтори им держава дава?

Кельо мам информациї, Руснаци не хаснѡваю таку можлївосц. Односно, вѣкшина Руснацох занята. Гѣвтим, за хторих сом знала же глѣдаю роботу, спѡмла сом тоту можлївосц, але вѣкшина ше не жада поволац на то право. Думаю дама вѣкшина зна яки права Держава дама националним меншином, вѣлїм сом и сама бѣшедовала о тих правѡх, але кельо сом замѣрковала, нет зацїкавених за витѡворїѡване тих правѡх.

Лю. Гаргаї

Агнетка Балтинац на Мѣдзинародним днѡм мацериного языка у Вуковарѣ

Рушняк достал припознанє жупана ПГЖ

Културне дружтво Руснацох и Українцох ПГЖ „Рушняк“ иснує од 14. юния 2004. року и од теди непрерывно роби у чижких обставинах.

Тоту його роботу препознала и Приморско-горанска жупания на чолє зоз жупаном Златком Комадином, цали час потримуюци роботу Дружтва. Вельо раз зме достали усмени и писани припознаня, а ми вредно робели, промововали жупанию у жеми и у других державох дзе зме робели и були госци. Вецей раз зме були поволани на совитованя, догварки, провадзели зме нащиви амбасадора або делегацийох з України. Вше нам повинчовани швета и були зме поволани на приєми, цо указує на добре сотрудніцтво Дружтва з Урядом жупанії и началніком за национални меншини.

Резултат нашей роботи и писане при-

Замєнік жупана Бранко Мамула додзелює припознанє Рушнякови

З лїва на право: началнік Уряду ПГЖ Горан Петрц, замєнік жупана Петар Мамула и началнік за национални меншини Бранко Шкробоня

познанє за 15 роки роботи у хторим наглашенє „винїмкове доприношенє мултикултуралносци, почитованю и прилапйованю розличносци у Приморско-горанскей жупанії“.

Тото припознанє 23. децембра 2019. року додзелєл замєнік жупана пан Петар Мамула, хтори зоз своїм тимом задлужени за одношеня спрам националних меншинох. У тимѹ ше ище находза началнік уряду жупанії пан Петрц, началнік цивилного Дружтва задлужени за национални меншини, пан Шкробоня, секретарка жупана и шеф протоколу жупанії.

По словох Петра Мамули припознанє додзелєне за посцигнути резултати, але и наздаванє же ше тота работа предлужи и будзе як и потераз приклад доброго сотрудніцтва. Будуєме дружтво у хторим зме розлични, але и єднаки, и тот „вирус“ треба преширец на остаток держави, свидоми же лєм таке дружтво може буц здраве и просперитетне.

Отвореносц, розличносц, мултикултуралносц - то синергия шицких нас.

Припознаня достали и Мадяре, Словаци и Чехи за їх 25 роки роботи.

Владимир Провчи подзековал на припознаню, та повед даскельо слова о роботи у прешлих периодзе, о почезкосцох и радосцох. Тиж винєсол и тогорочни плани. Як знак подзекованя на припознаю Провчи жупанови подаровал свой малюнок зоз мотивом Риеки. На збуваню Владимир Провчи бул у провадзєню своей супруги Верици, тиж так активней у „Рушняку“.

За штири културни дружтва хтори достали припознаня отримани святачни приєм о чим писал и риецки „Нови лист“ под насловом **Святочнo здруженя националних меншинох достали припознаня „Вирус прилапйованя розличносци хтори треба преширец на цалу жем“.**

Владимир Провчи

Лауреати зоз провадзацима членами

Дзвони родного валала

Гласи дзвонох родного валала
зоз свою арию шерцу ми премили,
уж длуги роки, зоз валалом ведно,
власну долю и вони прежили.

Кед ми задзвонїце з гласами моцнима,
з Вами моя душа и шерцо ми шпива,
на твари ми теди радосц и веселосц
и у гласу Вашим душа ше умива.

Ви наявюєце и смуток и радосц,
шмерц необкеровану и милє родзєне,
дзєнь, вечар витаєце и оглашуєце
нещєсца вельки – войну и палєне.

Дзвони стари, дзвони у високей турні,
на вислуги Вашей треба Вам дзековац
и дац припознанє тим цо Вас ище давно
дали за нас шицких з металу виковца.

Дзвоньце дзвони, дзвоньце у кажедї нагоди,
на ценко, чи на грубо зоз гласами бийце,
бо Ваше дзвонєне покля ше лєм чує
означує нашо у валалє жице.

А кед умрем, мили дзвони,
та кед и мнє предзвонїце,
та аж теди лєм у цудзих
першох жаль рушице.

Лєм Ви дзвоньце з моцнима гласами,
дзвоньце дзвони, гоч мнє и не будзе;
не бойце ше, буду Вас и далєй
слухац нашо браца, нашо людзе.

Томислав С. Кетелеш

Вистави Владимира Провчия у бошняцкей Ради у Риєки

Сотрудніцтво меdzi КД „Рушняк“ ПГЖ и Раду бошняцкей националней меншини у Риєки тирва уж 4 роки. Нам цікави їх вельки простор у строгим центру городу при театру хтори хасную за малярски вистави и литературни вечари. Нам така локация хиби, та у їх просторе Владимир Провчи часто отвера подобово вистави хтори оставаю отворени и по два мешаца.

Так и того року, 13. януара, поставени два подобово вистави у їх сали. Єдна

вистава жимских мотивох, а друга мотивох квеца пре наиходзаци дзень св. Валентина.

На отвераню вистави председатель Ради др сц. Менсур Ферхатович нагашел же нашо сотрудніцтво старе и зоз такима подїями як цо вистави воно моцнее. По його словох вистава красна, цо указує на авторову витирвалосц гу успехом у каждым сегменту культурней роботи. За малюнки нагашел же указую на красу швета

як вжиме, та так и през цали рок.

Попри отвераня подобовей вистави отримана и промоция кнїжки рускей поезиї „Слизи шерца“ автора Владимира Провчийового.

Вистава будзе отворена два мешаца, та так и под час святочного отвераня культурней манифестациї „Риєка 2020., европска пристолница култури“, цо обчеховано обезпечи и векшу нащиву виставох.

Владимир Провчи

Вистава малюнокх „Квеце наймилшей Риєки“

З нагоди отвераня манифестациї „Риєка 2020., европска пристолница култури“, хтора почина 1. фебруара, у Месним одборе Млака у Риєки 29. януара того року отворена вистава малюнокх автора Владимира Провчийового под назву „Квеце наймилшей Риєки“.

Културна манифестация „Риєка 2020., европска пристолница култури“ будзе тирвац цали календарски рок, а предвидзени 600 збуваня у Риєки и околїску. Цала програма указана у видатей кнїжки „Програми ЕПК 2020.“ на 400 боки. На вельку манифестацию поволани и члени „Рушняка“.

Саме отверане ЕПК будзе ше збувац на триецц локацийох. Предвидзує ше же

коло штири милиони нащивительох з цалей Европи и швета того року нащиви Риєку.

Под назву „Пристанїще розличносци“ предвидзена манифестация хтора облапя и национални меншини. Пред трома роками попри других и нашо Културне дружтво Руснацох и Українцох Приморско-горанскей жупаниї „Рушняк“ вжало учасц у пририхтованю тогорочней манифестациї. Слово о „Порто етно“, гастро програми на хторей ше варя нашо, руски едла, представя фолклор, музику и отвераю ше малярски вистави. Того року манифестация „Порто етно“ предвидзена за 18. септембер.

Вистава „Квеце наймилшей Риєки“ будзе отворена по 15. фебруар у Месним одборе Млака у Риєки, дзе ше уж 15 роки находзи шедзиско нашого Дружтва. Простор зме достали од Городу Риєки. Початком року ше подписую контракти за календарски рок и простор зме годни хасновац два раз мешачно по 2 годзини.

Автор виставу „Квеце за наймилшу Риєку“ пошвецел городу у хторим Дружтво роби. Мотиви мальовани у техници олей на платну и у векшини представяю резане квеце. Вистава будзе отворена ище на Валентиново, традицийни Дзень залюбених хтори у занку квеца.

Владимир Провчи

Зоз роботи Союзу

Отримана преширена схадзка Совиту и Редакції Новей думки

Штварток, 9. фебруара того року на 11 годзин, у просторийох Союзу Русинох РГ отримана преширена схадзка Совиту и Редакції Новей думки на хторей ше розпатрало прешлорочни резултати и порадзело о информативних на-прямох у чечуцим року.

На преширеной схадзке Совиту були присутни члени Совиту на чоле з др сц. Оксану Тимко Дітко, а у составе Мари-яна Джуджар и Владимир Седлак (чле-ни), у мено Редакції були присутни Агнетка Балатинац и Вера Павлович, понеже ше поволани члени Любица Гаргай и Владимир Провчи одпитали, а Леся Мудри ше не явела, а у мено Сою-

зу на схадзке присуствовали секретар Союзу Русинох РГ Звонко Костелник и подпредседатель Союзу Владо Русин. Главна и одвичательна редакторка ин-формованя Вера Павлович поднесла роботни звит за прешли рок хтори закончени спрам планох. Цо ше дотика проєктох за тот рок, спрам Совиту за национални меншини послани молби за 6 числа Новей думки, 4 числа Венчи-ку и 3 видавательни діла, од хторих едно наш літопис Думки з Дунаю. Кед слово о рубриках, констатоване же останю рубрики хтори устаємнени по тераз. Завжате становиско спрам порядних дописовательох зоз наших штрєдках

Члени Редакції и Совиту Новей думки

зоз хторих ше зоз прилогами явя ста-ємни дописник одредзени у їх Дружтве. Проблем ше заявює зоз прилогами зоз польопривреди, а тиж так и хронічни недостаток младих сотруднікох. Одлу-чене упутиц явну и особну поволанку нашому младому школованому кадру же би ше уключел до информованя о животу рускей националней заєдніци у РГ.

Вера Павлович

Културна програма у Союзу, а з нагоди медзинародного дня мацеринского языка

Внедзєлю, 23. фебруара, у Союзових просторийох у Вуковаре отримана кул-турна програма означованя Дня Союзу Русинох Републики Горватскей и Дня КУД „Осиф Костелник“ Вуковар, а з нагоди Медзинародного дня мацерин-ского языка. Учасц у програми вжали члени домашнього КУД „Осиф Костел-ник“, КУД Руснацох зоз Осиеку и КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох.

На самим початку отримана минута ци-хосци за покойну Лелу Дітко, длугорочну членіцу осецкого Дружтва и бувшу пред-седательку Ради рускей националней меншини городу Вуковару, як и за дру-гих скорей умартих по наших дружтвох. Председателька Союзу Дубравка Раш-лянин привитала шицких присутних, а на окреми способ Звонка Костел-ника, члена Совиту за национални меншини у Републики Горватскей, Якима Ерделя, председателя Ради Ву-коварско-сримскей жупанії, Зденка Бурчака, председателя Ради рускей националней меншини городу Вукова-ру, Томислава Кетелеша, председателя

Дубравка Рашлянин, Агнетка Балатинац, Любица Гаргай и Звонко Костелник

Ради рускей националней меншини Општини Богдановци, Агнетку Бал-атинац, Преставительку Руснацох у Осецко-бараньскей жупанії и мр сц. о. Владимира Седлака, викара славон-ско-сримского и пароха петровского. Презентацию о Союзу од снованя по нешка зложел и презентовал єдини заняти у Союзу, Звонко Костелник. Осецке Дружтво ше представело зоз литературну секцију, читаючи твори осецкей поетеси Агнетки Костелник Балатинац зоз єй збирки поезії „Гом-буля“. Стихи читали сама авторка и Дубравка Рашлянин. Презентацию о языку под назву Стандардизация рус-кого языка зложела др Оксана Тимко Дітко, а пречитала ю Любица Гаргай. Члени вуковарскей литературней сек-ції представели особу Осифа Костел-ника зоз кратку биографију и з двома писнями хтори пречитали Наталия Барна, Любица Гаргай и Любица Кре-

Наталия Барна

Любица Крезо

зо. Петровчане шицку тоту бєшеду преткали зоз трома рускими шпиван-ками хтори и з тей нагоди одшпивала Хлопска шпивацка група. После тей културней програми пред-лужело ше зоз приемним дружньом коло заєдніцкого стола, але ані то не прешло без шпиванки, хтору провад-зел вуковарски оркестер. Тото стретнуце збогацели и члени вин-ковского Дружтва хтори дзєчне при-ходза на шицки Союзово збужаня без огляду чи на нїх наступаю чи не.

Лю. Гаргай

Нащивителе програми

Хлопска шпивацка група у составе Томислав Дудаш, Томислав Кетелеш, о. Владимир Седлак и Звонко Рускай

Святе писмо по перши раз цалком по руски

Найвидаванша и найпрекладанша кнїжка на швецѣ то Библия або Святе писмо. Уж од давна чешко точно повесц на кельо є язики преложена, бо ше окрема на вельки и познати язики прекладала и на гевти, часто волани микроязики, за котри зме можебуц анї не мали нагоду чуц. Вони вшелїяк исную, як цо иснує и наша руска беседа у бачванско-сримскей варианти кодификована и ушорена, а зоз тим и подобна же би ше и на ню преложело Святе писмо котре фундамент християнскей вири.

Цо то Библия або Святе писмо?

Библия то една цала библиотека кнїжок зоз рижних часох и способох наставаня. Вона облапя рижни жанри писаня. Дакеди обрабя общи, а дакеди цалком одредзени егзистенциални момент живота. Даедни часци Библиї у себе ноша и законодавни, а други лем поучни, духовни, або лем совитодавни момент. Святе писмо виполнете и зоз прозу и зоз поезию. То една комплексна цалосц до котрей зоз часом уходзели рижни кнїжки. Ключ або нїтка хтора ше як „mainstream“ през библиїну цалосц прецагує, то одношене створеного швета, человека як коруни шицког створеного и Творца. Народ котри ше трима Закону Божого - Израиль у узшим, а вец и ширшим значеню того слова; його союз вирности, блуканя и наврацаня; димензия Божей правди, милосердя, любови, але и суду и озбыльности, то теми котри розрабяю библиїни тексти. Дало би ше ище вельо вецей о шицким тим писац, бо ше Библию студира роками, а ту би нам лем накратко и у даскелїх шорикох о тим шицким написац.

Часци Святого писма

Два вельки часци Св. писма то Стари и Нови завит. Стари завит ма три часци:

Закон, Пророки и други списи, а Нови завит: Евангелиї, Дїла апостолски, Послания св. Апостолох и вец познейше доложене и Одкровенє.

Канон (мира – правило вири) кнїжкох Св. писма формовал ше през историю при Жидзох, а вец и при християнох. Наша традиция нешка позна 46 кнїжки Старого и 27 кнїжки Нового завиту, то вєдно 73.

Язык и преклады Святого писма

Даедни библиїни тексти жридлово писани по еврейски, а други заш по старогречески у його „koine“ варианти. Стари завит пре лепше розумене текстох уж скорей Христа преложени на гречески. То такволана Септуагинта. У перших столїтийох по родзеню Христовим почало прекладанє библиїних текстох тиж и на латински. Зоз роботу славянских апостолох св. Кирила и Методия у дзевятим столїтию Библия преложена и на старославянски.

Преклады на сучасни язики починаю озбыльнейше зоз протестантизмом, але не шмеме забуц же на Востоку уж исновали преклады на дзепоедни други стари язики котри ше и дзень нешка хасную (ерменски, коптски, арабски...).

Наш преклад Св. писма на бачванско-сримску руску беседу еден од вецей руских прекладах Библиї, бо иснує и сучасни преклад на русински язык спрам беседи на Горнїци – у старим краю. Исную уж велї роки и преклады на даедни други литературни язики котри за себе у прешлосци як синоним хасновали и назву руски або русински.

Руски преклады Святого писма

Нашо священїки на чолє зоз о. Михайлом Макаїом **1978. року**, з намаганьом надвладыки Гавриїла Букатка, видали

перши **преклад Евангелиюх за недзелї и швета** у 200 прикладнїкох.

Потим, **1989. року** з намаганьом владыки Славомира Микловша, зробени **преклад Илустрованной Библиї за младих** (то не цалковита Библия, лем вирички текстох приспободени младшим генерациейом). Тот преклад зробел священїк о. Михайло Малацко, теди ище студент, а видала го „Kršćanska sadašnjost“.

Зоз прекладом Михайла Рамача, **2003. року** зоз закладаньом владыки Георгия Джуджара видана преложна **кнїжка Псалмох**. Теди порушана и библиїна комисија. Члени були Михайло Рамач, проф. др Янко Рамач и о. Тадей Войнович, монах францискан, фахови библичар.

Вони преложели цали **Нови завит** и обробели го спрам восточней литургийней традициї, по зачалох, же би ше го могло хасновац под час богослуженьох. Тот преклад вишол **2006. року**.

Кед Апостолски егзархат прероснул до владичества, по закладаню владыки Георгия Джуджара и роботи проф. др Янка Рамача и Михайла Рамача **2019. року** зоз старогреческого докончени **цалковити преклад Святого писма по руски** и тераз го мож купиц у наших парохийох або наручиц зоз управы Славонско-сримского викариату (у Петровцох).

Кнїжка крашне увязана, виданє солидне, а цена 30,00 € (евра) або 225,00 kn (куни). Тот преклад потримани и финансвани з вецей жридлох. Едно од нїх и Конгрегация за Восточни Церкви у Риме. Треба повесц же перши 1000 прикладнїки уж предани, а вишло и друге виданє.

о. Владимир Седлак

По веліх роках грекокатолицьке винчанє у Осиєку

Всуботу, 18. януара 2020. року, у грекокатолицькей церкви Христа Царя у Осиєку, до малженства ступели Тихана Попиняч и Огнен Здравкович, а повинчал их о. Любомир Стурко, осецки парох. Тота подия би можебуц ані не була призначена кед би ше одбула у дяким руским валале дзе жиє векше число Руснацох, але понеже ше одбула у Осиєку дзе нас ест мале число, то бул свойофайтови феномен, а тиж так и атракция, бо обряд грекокатолицького винчаня насправди прекрасни, а коруни хтори млодята и у терашні час маю на главох под час обряду указую же модерни часи не пременели традицию и же вона може обстац през вики як обстава и вира. З другого боку, млодята ше тиж чувствую святочно док пришагаю пред Господом Богом и присутнима, а нерозришивосц малженства утврдує спокій же з Божу помоцу едно другому цалого живота буду потримовка, не лем у красних але и у чежких часох. На многая и благая літа млодята!

А. Балатинач

Винчанє Тихани Попиняч и Огнена Здравковича

Кресценє у грекокатолицькей церкви у Осиєку

Внедзелю, 19. януара 2020. року, у грекокатолицькей церкви Христа Царя у

Осиєку, пред численима вирнима и родзину, до грекокатолицькей заедніци

приятя Надя Здравкович, з церковним меном Елизабета, дзивче Тихани и Огнена Здравковичових.

Тоту подію призначаєме прето же є барз ридка у осецкей грекокатолицькей церкви, подобне як и винчанє дзень скорей, але з тим значнейше як драгоказ у тих турбулентних часох за националну меншину, кед ше велі опредзелюю буц анационални, та аж и одступиц од вири. Тота фамелия на мощних фундаментах з виру до Господа Бога, ведно з кумовима водзи своєю дзецко по християнскей дражки у традиції своїх предкох Руснацох.

Най Господ Бог благослови крочаї того дзецка и ей родичох же би з упованьом до Господа крачали през тужемски живот!

А. Балатинач

Кресценє Надї Здравкович

Дзеленє Каритасовой помощи у шицких парохийох Крижевскей епархиї

Пред шветом Рождества Христоваго до шедзискох деканатох Крижевскей епархиї (катедрални, жумберацки, славонски, сримски, босански и далматински) присцигла гуманитарна помощь дарована од Влади Републики Горватскей.

До регионалних Каритасох присцигли: мука, олей, цесто, рискаша, вайца у пращку, месни нарезки, сардини и маджун. Тота помощь потим дистрибуована до на-

ших грекокатолицьких парохийох, а у дньох пред Вельким постом розделена є потребним на рижни способи спрам организовања каждой парохийи.

Вельки пост час молитви, посту и добрих ділох. Нагода вшелїяк подзековац донатором на їх порозуменю и на тот способ чувству за людзох котри потребни помощи других.

о. Владимир Седлак

жажда любви

слунко ледво пребивало свойо зарі
 през густы цми чежки дижджово хмари
 а дзивче притулело свою ніжну душу
 гу уж порихтанім амрелом
 же би зоз першима капками дижджу
 була воздзвигнута бліжей Богови

з першима капками дижджу
 душа ше воздзвиговала
 вше висше и висше
 гу закритим заріом слунка
 а вец ше по ніх
 попендрала високо
 до безконечней вселени
 там глядала
 и питала ше
 чи ту дагдзе початок ей иснованя

док без амрела сциха ходзела
 по розруцаних дражкох
 закритих зоз дижджовку
 у подартих ципелох
 прешлосци здогадованя
 а ей душа у фалаткох розруцана
 по часточкох вселени
 хтору лем Господ Бог
 у можлівосци позберац
 и спуциц назад
 до ей ніжного
 дзецинского
 розчарованого цела
 жадала и наздавала ше
 щирей несебичней любви

Смукток

На цудзини умерам, живот зо мну бежи,
 патрим кадзи родни край ми лежи.
 Як бим ше уж врацел назад дому,
 як бим ше уж озвал дакому свойому.

У родним краю и витор иншак дує,
 иншак тамадь дзе мой мили край;
 аж и змерк пада на дзень шиви,
 а ту не пахне ані на яр гай.

Душа ме тамаль за думками цага,
 днями мира не мам, з ноцами сна.
 Слиза ше бидна на твари не суши,
 а шерцо легне до смутку до дна.

Томислав С. Кетелеш

čežnja ljubavi

sunce je jedva probijalo svoje zrake
 kroz guste tmurne kišne oblake
 a djevojčica je prislonila svoju nježnu dušu
 k već spremljenim kišobranima
 da bi s prvima kapima kiše
 bila uzdignuta bliže Bogu

s prvim kapima kiše
 duša se uzdizala
 sve više i više
 skrivenim zrakama sunca
 a onda se po njima
 popela visoko
 u beskonačnost svemira
 te tamo tražila
 i pitala se
 je li tu negdje početak njezinog postojanja

dok je bez kišobrana tiho hodala
 po razbacanim stazama
 pokrivenim kišnicom
 u poderanim cipelama
 prošlosti sjećanja
 a njena duša u česticama razbacana
 po dijelovima svemira
 koju je samo Gospodinu Bogu
 moguće skupiti
 i spustiti natrag
 u njeno nježno
 dječje
 razočarano tijelo
 željela je i nadala se
 istinskoj nesebičnoj ljubavi

Любица Гаргай

Jutro

Dohvati vjetar mislima svojim,
 dodirni trave, jutarnju rosu,
 probudi snove pjesmama mojim:
 zapali vatru u meni
 dodirom ruke o moju kosu.

Pronađi crnu, zavaraj sijedu,
 ponekad stani, razmisli malo.

Otvori vrata svojega srca
 i zapitaj ga što mi je dalo?

Tomislav S. Keteleš

Гладни роки

Яй, тоти гладни роки
 знова ше човекови на плеца звалели
 гоч як ше отресец сцел,
 гоч и скорей таки приходзели.

А дагдзе, док человек
 даеден з хлеба фалатки одруцує,
 ту недалеко од нього
 други за отрушинку банує.

И док вагоны хлеба билого
 каждого дня людзе розруцую,
 на другим боку од глады
 людзе и дзеци умераю.

Лем на ніх ніхто не дума
 и кажде сце створиц свой „рай“,
 ніхто не слуха модленя:
 „Хлеба, хлеба, лем нам хлеба дай!“

Пре фалаток хлеба ше обецуєме
 же вични слугове ци будземе,
 человек, брате, хлеба нам дай
 бо на верх жеми так помреме!»
 Томислав С. Кетелеш

S rukom u ruci

Trag u vremenu,
 korak u pijesku,
 zrnce u Svemiru,
 sjena u prolazu,
 a možda je
 dovoljno bilo
 tek osmjehnuti se,
 zagrliti jedno drugo
 i produžiti
 s rukom u ruci.
 Ahnetka Kostelnik Balatinac

З руку у руки

Шлід у чаше,
 крочай у писку,
 заренко у вселени,
 цинь у преходзе,
 а можебуц
 цалком досц було
 лем ошмихнуц ше,
 облапиц едно друге
 и предлужиц
 з руку у руки.

Агнетка Костелник
 Балатинац

54. Бал у Вуковаре

Заменица городоначалніка Вуковару Ивана Муйкич з председателъом Дружтва Влодом Русином

У организацији КУД „Осиф Костелник“ Вуковар, 25. јануара отримани традицијни 54. вечеар Руснацох городу Вуковару, бал. На самом початку шицких госцох привитал председател Дружтва Влодо Русин. Слово вжали и заменица городоначалніка городу Вуковару Ивана Муйкич, председателка Союзу Дубравка Рашлянин и висланік дяковскогo городоначалніка и председател приятельскогo КУД „Зора“ зоз Пишкуревоцох Златко Мезеї.

Ушлидзела кратка културно-уметница програма у хторей наступели шпиваче, танцоше и гудаџи. Мариа Закалюк и Юлия Хованец одшпивали шпиванку „Преквитай, преквитай“, потим танцоше одтанцовали „Венчик руских народних танцох“, а мишани хор одшпивал два шпиванки „Ей, не видно тот мой валал“ и „Кед идзеш коло нас“. Треба надпомнуц же танец одтанцо-

Дубравка Рашлянин, председателка Союзу Русинох РГ

вала здружена танечна група членох КУД „Осиф Костелник“ Вуковар и КУД „Яким Гарди“ Петровци, а зоз шпивачею потримовку петровскей Хлопскей шпивачеј групи. Шицки точки музично попровадзел вуковарски оркестер. Културну програму обдумали водители секцијох Мариа Закалюк, водителка шпивачкеј секцијі, Влодо Русин, водител тамбуровогo оркестру и Звонко Костелник, хореограф. Програму водзела Любица Гаргај, а салу украсели члени креативнеј секцијі „Прадки“.

На балу було коло 150 особи зоз Вуковару, Миклошевцох, Петровцох, Осиеку, Билого Манастиру, Пишкуревоцох, Винковцох, Райового Села... Були организовани танец шерца и томбола у хторей учествовало коло сто спонзорох. Главни томболи були: треца - универзални випекач, друга - рочна паркирна карта за авто у городу Вуковару и пер-

Водителка програми Любица Гаргај

ша - мини вош, а хтору достала Анкица Каталинич зоз Вуковару. У танцу шерца победзели Вера Павлович зоз Вуковару и Мийо Шайтош зоз Старих Јанковцох. Вони за награду достали торту и вино.

На балу од окремених госцох були присутни Ивана Муйкич, заменица городоначалніка городу Вуковару, Звонко Костелник, член Совету за национални меншини Републики Горватскеј, Дубравка Рашлянин, председателка Союзу, Вера Павлович, редакторка руских виданьох при Союзу, Златко Мезеї висланік дяковскогo городоначалніка и председател приятельскогo КУД „Зора“ зоз Пишкуревоцох и о. Олег Закалюк, парох зоз Райового Села.

Бал ше и того року отримал у самом центру городу Вуковару, у Хотелу „Лев“, а за танец грал оркестер КУД „Жатва“ зоз Коцура. **Любица Гаргај**

Златко Мезеї, мили госц зоз Пишкуревоцох

Влодо Русин з Анкица Каталинич, добитницу главней томболи

Побидниці танцу шерца Вера Павлович и Мийо Шайтош

Дует Мария Закалюк и Юлия Хованец

Оркестер КУД „Жатва“ Коцур

Танец до рана

Любица Кресо, Ружа Праніч, Наталия и Звонко Барна - привит госцох на уходзе

Мишани хор КУД „Осиф Костелник“

Венчик руских народних танцох

Члени КУД „Осиф Костелник“ з предсидательку Союзу Русиных РГ Дубравку Рашлянин и членом Совету за национални мешини РГ Звонком Костелником

Дзень Представителя рускей националней меншини у Загребе

Гоч преслава Дня Представителя рускей националней меншини Городу Загребу и Културни вечар – Бал уж постали традицийне стретнуце Руснацох и почитователюх рускей култури, зашлем нам то (мне як новому Представителюви и моей тайомніци) було перши раз же зме організовали и я ше покус обавал же як ше нам то уда.

И пришол и тот дзень – 8. фебруар 2020. року. Перши пришол автобус зоз членами КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох, КУД „Яким Говля“ зоз Миклошевцох и КУД „Осиф Костелник“ зоз Вуковару. З вельку озбыльносцу ше „руцели“ на пробу, а мне кажде обаване щезло. Як ше сала почала полніц, так источашне и атмосфера росла.

Михайло Тимко и Ириней Мудри

Програма започала з виводзеньом горватскей гимни и рускей святочней писні, а вец сом медзи визначнима госцами привитал: Андрию Петровича, водителя служби за национални меншини у уряду городоначалніка Загребу та висланіка городоначалніка Милана Бандича, а на окреми способ сом подзековал панови Иринейови Мудрийови за шицко цо зробел за Руснацох.

Програма ше предлужела зоз танцом и писню наших КУД-ох и розположене вше баржей росло, а же би ше не зменшало постарал ше „Пицикато бенд“ зоз Руского Керестура, котри з векшого грал писні за танец и не здогадуем ше же кеди сом остатні раз вид-

зел госцох же тельо танцюю, окрем на рускей свадзби. И „як цукер на концу“ бул танец шерца, а найцешлівши пейц пари достали награди.

Присутни були тиж и: Юрай Бахник, председатель Координації Радох и Представителюх националних меншинох Городу Загребу, представителе польскей, немецкей, словацкей, италианскей и турскей националней меншини и їх тайомніки, Звонко Костелник, член Совету за национални меншини РГ, председатель Ради рускей национални меншини Вуковарско-сримскей жупанії Йоаким Ерделі и председателе Ради рускей национални меншини општинох Томповци и Богдановци – Славко Ждиняк и Томислав Кетелеш.

Фамелия Тимко

Хлопска шпивацка група КУД „Яким Гарди“ Петровци

Венчик руских танцох КУД „Яким Гарди“ Петровци

Женска шпивацка група КУД „Яким Говля“ Миклошевци

Вельке число госцох

Закарпатска полка КУД „Яким Говля“ Миклошевци

Ноц музейох у Петровцох на тему музеї – вельки рочніці горватских музейох

Зашпивало ше у предней хижи

З ліва на право: Владимир Дудаш, Звонко Рускай, Владо Русин и Дубравка Рашлянин

У організації Союзу Русинок РГ, КУД-а „Яким Гарди“ Петровци и Ради рускей націоналней меншини Општини Богдановци пияток, 31. януара того року зоз початком на 19 годзин, у Етнографскей збирки Русинок у Петровцох отримана 15. манифестация „Ноц музейох“, а тема була „Вельки рочніці горватских музейох“.

- 200 роки од снованя и роботи Археологічного музею у Сплиту основаного 1820. р.
- 140. рочніца музею за уметносц и ремеселніцтво у Загребе основаного 1880. р. и рочніци значни за нашу заедніцу
- 70. рочніца КУД „Яким Гарди“ Петровци
- 90. рочніца од народзєня Владимира Костелника
- 90. рочніца од народзєня Силва Ерделя

Музеї нешка постали атрактивни, возбудліви простори иновацийох у котрих кустосове и историчаре уметносци пренаходза нови способи вилон-

жиц етнографски предмети. Публика нешка гледа дожице котре ше може преложиц як вигледоване, презентацию, едукацию, забаву и можлівосц же би поправдзе дожили прешлосц, тєрашньосц и дигиталну будучносц.

Шицких нащивительох и госцох манифестация привитала председателка Союзу Русинок РГ Дубравка Рашлянин, хтора наглашєла значєне и розвиванє манифестация же би ше младим презентовала етно култура наших дїдох и бабох у Петровцох од самого початку до нешкайши днї.

Хлопска шпивацка група КУД-а „Яким Гарди“ одшпивала руски народни шпиванки у провадзєню Янка Чордаша на гармоникї. О 90-рочніци од народзєня Силва Ерделя и о його роботи и снованю Етнографскей збирки шицких присутних упознал Владимир Дудаш. О Владимирови Костелникови и о його доприношеню нашей заедніци шицким госцом и домашнім бєшедовал пановец Владимир Седлак, а о роботи КУД „Яким Гарди“ од самих початкох та по

нешка бєшедовал Звонко Костелник. Организаторе у Петровцох за нащивительох обезпечили цєплого чаю и варєного вина, як и пуканки и белюши хтори порихтала Желька Голикова, а бухти у кухні пражєли панїматка Ивана Седлак и Ружица Гарди.

Понад 70 нащивительох медзи хторима були и представителе рускей заедніци, Яким Ерделї, председател Ради ВСЖ, Томислав Кетелєш, председател Ради рускей націоналней меншини Општини Богдановци и Представителька рускей націоналней меншини ОБЖ Агнетка Балатинац, котри мали нагоду поопатрац виставу нашей збирки, а тиж так ше стретнуц и зоз другима нащивительами, поготов зоз младима и дзецми. Ноц музейох, до котрей уключєна и збирка у Петровцох, отримує ше у вєльочислєних музейох котри под час тирваня манифестация бєсплатно понукаю рижни програми од виставох, музичних концертох та по презентованє гастрономий.

Звонко Костелник, проф.

Нащивителє музею

Зацїкавени розпатраче музею

При Звонкови у нащиви

Верим же читаче нашого часопису добре знаю за Звонка Еделинського Бругошво-го, петровського длугорочного гудака на гармоніки, а верим же обачели же ше го уж длугши час не видзи на фотографіях зоз наступох. За гевтих хтори не знаю, Звонко ше похорел ище 2017. року и од теди жиє у удомительской фамелиї Зеко у Боровим Населеню.

Звонко не лем же грал за петровске културне дружтво, але грал и сотрудничвал и зоз другима нашими дружтвами. Так мал и барз красне сотрудничтво зоз

КУД „Осиф Костелник“ Вуковар, дзе грал и мишаному хору под час док их водзела Агнета Тимко Мудри зоз Нового Саду. Були то красни часи хторих ше шицки дзечне здогадує.

У тих швидких часох у хторих жиєме ми у Вуковаре дзечне ше здогадуєме нашого Звонка, а з часу на час го и нащивиме. Було то так и того року початком фебруара. Була то з тей нагоди „женска нащива“, а нащивели го Наталия Барна, Олена Поштитч, Любица Крезо и Любица Гаргай. Того пополадня зоз цесней

хижи зоз двома посцелями и штирома женами (хтори ше ту заш лем змесцели) було чуц не лем озбыльну, але и веселу бешеду и шмих. Здогадли зме ше веліх красних животних хвилькох, але и людзох хтори на Звонка не забули и були го през тоти скоро три роки вецей раз обисц.

Наздаваме ше же ше Звонко з часом цалком окрипи и знова придзе гу нам, так як цо му на Фейсбуку пожадал еден наш член зоз словами: „...Дружтво це треба...“
Любица Гаргай

Звонко Еделински, Любица Гаргай и Олена Поштитч

Звонко Еделински, Любица Крезо и Наталия Барна

Мацерово совити

Ташка док лапаю та го гласкаю

Моя мац ма барз хасновити совити за велі животни події. Часто тото цо вона пове хасновитше и точнейше од совиту економистох, банкарех лебо дзекеди аж и од совиту дохторох.

Свойо зауваги на актуални збуваня у жеми и у швецє часто виноши през присловки лебо шпиванки, а дзекеди и през рецитатії.

Так недавно, кед у Горватскей були виберанки, на шицки промотивни сходи хтори организовали рижни странки и поединци, а вязане за тото же цо вони зроби же би жительом Горватскей було лепше як по тераз, вона гуторела так:

„Ташка док лапаю, та го гласкаю, а кед го влапя, наруби пирка з нього таргаю“.

Мудрому досц, поведли би людзе. Але ми не вше мудри. Дзекеди „мудруєме“ баржей як мудерци, а дзекеди ше правиме „непевни“ лем же би нас шицки охабели на мире и же бизме живот прержили без вельких буріох.

Но, то и нормалне, хто же би ище жадал же би му кажди дзень бул стресни, же би непрерывно мушел балансовац

спомедзи „жадам“ и „можем“, же би през виртуалну стварносц пренаходзел радосц у нащивох местох на хтори лем так може пойсц, бо за инше не ма пенєжи. А дзепоедни не маю ані за таке.

Шицко то, поведли бизме, живот наш каждодньови, а заш завиши хто бешедує и з хторого боку патри. Дзепоедни маю и вецей як им треба, поведли би людзе. Але заш, хто зна кому кельо треба, хто то може оуеніц?

У сушедових юшка вше лепше пахне як гевта дома, але то лем привид, тога дома лепша бо дома домашні, ми, свойо, фамелия коло истей миски. У сушеда вше буду лем сушедово.

И кед бизме пошли до ніх, вше бизме им були лем сушедово як и вони нам, нігда свойо.

У домашней юшки знаме цо нука, а у сушедовой не знаме. Але заш лем, прецо вец сушедова лепше пахне? Поведла би моя мац: „Прето же це „корци“ тото непознате, а не прето же насправди лепше пахне“. Я бим ше зложела. Праве тото непознате вше гевто цо нас цага там дзешка. Чи же бизме у политики вибрали даяку политичену опцію хтора нам крашне представена, та ше наздаваме же нам вони принєшу лагоднейши живот, лебо у сфери рускей националней меншини кед нам ше видзи же при других националних меншинох шицко идзе легчейше, баржей ше складаю, зложнейши су. Як лем обрациме, вше нас прицагує гевто цо недосц познаме.

Идземе вигледовац, а дзекеди нам ше случи правє як и у мацеровей присловки „Ташка док лапаю та го гласкаю, а кед го влапя, наруби пирка з нього таргаю“.

Агнетка Костелник Балатинач

Цо страше, белюши чи пица

Паметам, давно кед сом була мала, як моя баба у вангли замишела цесто та будзе печиц хлеб. Дідо натопел до руского пеца, а баба зоз окремну лопату понамесчала жирячку. До двох сакайтавох баба положила цеста, закрила их зоз хлебовку и положила до буджаку бо там цело праве тельо кельо треба же би цесто скисло. Менши фалаток цеста одзелела, дакус го з розвалку и з руками розогнала, та направела округле цесточко 2-3 цм високе. По верху го намасцела зоз сиром, кус шметанки и розпуццим маслом. Бул то белюш.

Теди кажде обисце мало голем едну краву, а даедни и вецей, та було сира и за на пияц. Праве ми недавно една пані гварела же ше здогадае як нашо петровски жени були познати по добрим сиру, шметанки, а и других продуктох. Кед хлеб скиснул баба го положила до пеца гу жирячки, а белюши бліжей дзверком же би не погорели, а заш ше лем добре упекли. Моя баба як и други газдині добре занала як далеко од жирячки треба положиц хлеб же би бул добре упечени, и не лем хлеб, але

и други едла цо ше у пецу пекли. Були то уж спомнути белюши, потим рижни колачи и мачанки.

И кед би ше теди на белюш наскладало колбаси, шунки, сланіни и подобне могли бизме ше похваліц же и ми давних рокох едли пицу, лем же зме ю волали белюши. Яки вони були смачни требаце покоштовац та ше и сами прешвечице.

Ана Голик

На жеми

на памятку мойому дідови

Любим параста на полю видзиц бо през полю видзим його живот; през його живот я видзим и свой, за тот живот будужи – приклад ми живот твой.

На ногох му дзирави бочкори, на шивей глави стари калап, и нігда тот параст не бул хори, а тераз под старосц чувствуе слабосц.

Уж му и твар у фарби жеми, а чоло полне зоз браздами як кед би му оране було на чолє, рука му як дуб зоз гузлами.

Мац жем го так мощно цага гу себе же цагне з нього шицку утробу вше ніжей, бліжей гу себе, вше сигурнейше гу гробу.

И кед є уж стари и витрапени раз муши напушиц жем тоту о хторей ше старал и хтору любел баржей од шицкого у животу.

Томислав С. Кетелеш

Белюши

250 мл води
пол швижого квасу
500 г муки за киснути цеста
500 г швижого сира
1-2 вайца
погарик шметанки
ложичка цукру
солі по смаку

Воду зліциц и поцукровац та до ней положиц квас же би подишол, потим додац муку, кус посоліц и замишиц цесто. Цесто зохабиц на цеплим же би скисло. Док цесто кишне порихтац сир так же ше до нього розбію вайца, посолі по смаку и добре зоз видлічку вимиша. Викиснуте цесто з розвалку

розогнац на ценко та горе премасциц зоз сиром. Печиц у рерни на 200 ступні док сир крашне не поцеловее. Виняц го и премасциц зоз вимишану и посолєну шметанку, та ище кус запечиц же би ше направела красна била скорка на поверхносни белюша.

Лю.Г.

Стари фотографіі

Веселе дружтво

У чаше пред Вельконоцим постом, у часох балох и других весельох, найвекшу увагу забираю гудаци. Прето то гуторим? Прето же зашпицац и затанцовац найкрасше и наймилше з музичним провадзеньом. Нашо красни руски шпиванки и нешка барз любиме зашпицац, але, нажал, гудацох ест вше меней и меней. Особне думам же то не прето же зме як народ престали буц музикални, але виroyтно прето же жиеме у иншаких обставинох, та у периодзе живота кед би требало почац учиц грац млади генерациі нешка дацо инше цикави.

Нашо ше стари здогадаю же то не вше було так. У Петровцох од давен давна було барз вельо добрих и надалеко познатих гудацох, а наша ше шпиванка часто розлівала по тей нашей сримскей ровніни.

Нешка пред нами барз стара фотографія. Настала пред Другу шветову войну, а на ней видзиме веселих петровских легинох коло стола хтори закрити зоз святочним руским парткомом и вином на истим.

З ліва на право шедза: Яким Чаканов Байша зоз гармонику,

потим облапени пайташе Йовген Бучков и Йоза Дюрдесов, и зоз тамбурку (приму) Данил Гаргайов. Споза ніх закукую, та и до кадру вошли една женска и една хлопска особа чий идентитет непознати.

Любица Гаргай

Ми ту не госци

Микола М. Кочиш

Перше число тогорочней Новей думки пошведим рускому язиковому фаховцови, науковцови, и писательови Миколави М. Кочишови и його кніжки „Ми ту не госци”.

За нами Крачун и Нови рок, час кед ше чувствує блізкосц зоз своїма наймилшима, щесце же маме дакого свойого и дацо свойо, же ми не госци на тим шведце. Свидоми зме своей вредносци. Пре шицко тото вибор Кочиша и його кніжки „Ми ту не госци” потвердзує тоту нїтку заедніцтва и любви спрам ближнього свойого.

Познати лингвист и писатель Микола (Михала) Кочиш народзел ше 1. децембра 1928. року у Дюрдьове у художней фамелиї. Вчасне дзецинство препровадзел у родним валале, а потим му родичи преходза до Нового Саду. У Новим Садзе будучи писатель закончує основну школу и штири класи нїзшей гимназії. Року 1945. предлужує V и VI класу висшей гимназії и преходзи до III класи Учительской школи у Сомборе зоз котрей 1947. року виходзи як скончени учитель.

Як учитель почал робиц у Бачким Добрим Полю 1951. року. Ту робел неполни школски рок и уж нового школского 1952./1953. року приходзи на роботу до Коцура. У Коцуре ше женї зоз Марию Цапову, службєніцу.

Литературна творчосц Миколи М. Кочиша була такой замеркована и прето му предложене место учителя у керестурскей школи, а источасно же би бул редактор „Пионерской заградки”. У школским 1954./1955. року уписує Висшу педагогичну школу у Новим Садзе. Дипломовал 1957. року и почал робиц

як наставнік у Руменки и Сримских Карловцох. После висшей школи уписал Филозофски факултет котри закончел з найлепшу оцену 1963. року.

Діялносц М. Кочиша дзелї ше на литературну и лингвистичну творчосц. По обсягу литературна не барз велька, але по уровню уметніцких витворєньох велї діла спадаю до найлепших у литератури на руским язикову. Як и других писательох так и його роботи були друковани по шицких наших виданьох, а перша його кніжка приповедкох за дзеци „Крочаї”, як перше самостойне виданє, була видрукована 1963. року. Його найлепши витворєня преложени на шицки язики народох и народносцох хтори жили у Югославиї, а даєдни и на други славянски язики. Пре його литературну творчосц за руску литературу бул прияти до Здруженя писательох Сербії уж 1968. року. Дваццєпейцрочну литературну діялносц окуруновал з двома кніжками писньох „Дзелїме радосц и чежкосци” (1972) и „Ми ту не госци” (1973). Його прозни тексти позберани до кніжки котра ше вола „Позберана проза”, хтора видрукована 1978. року.

Цо ше дотика лингвистичней творчосци, Кочиш пририхтал учебніки зоз руского язика *Роботну кніжочку* за школярох III класи и Граматику за школярох V и VI класи котри були видруковани концом 1965. року. Почежкосц у образованю була у тим же школи на язиково народносцох не робели под прикладними условиями – дзеци мали барз мале число учебнікох. Прето 1. септембра 1965. року основани Покраїнски завод за издаванє учебнікох на язиково народносцох Войводини. У Заводу формована и Редакция за издаванє учебнікох на руским язикову, дзе на роботу на место фахового руководителя за руски язык у Студийним оддзелєню Завода приходзи и наш уж познати лингвист. Тото роботне место дало можлівосц Кочишови и вон дал шицко цо знал и могол дац нашей култури.

Кед ше гутори о Миклови М. Кочишови не може ше заобисц його дружтвене ангажованє. Бул порушователь снованя Лекторату руского язика при Филозофским факултету у Новим Садзе.

Мєно професора найцєснейше вязанє и за снованє Дружтва за руски язык 1970./1971. року. Пре шицко тото цо зробел у розвою руского литературного язика бул єдногласно избрани за першого председателя Дружтва. Дзекуючи його роботи, а после нього

з помоцу нових сотруднікох, Дружтво ведно з Лекторатом руского язика на Филозофским факултету у Новим Садзе барз значни дружтвени фактор у розвою язика, литератури и култури. Рижнородна дружтвена и наукова робота була замеркована и на основи пощигнутих роботних успихох додзелена му Октоберска награда городу Нового Саду за 1972. рок за його барз визначне доприношенє розвою руского литературного язика. Року 1973. бул предложени и за награду „Невен”, але ше тота награда не додзелує посмертно. Умар у 45. року живота, 16. априла 1973., кед у нїм були акумуловани найвекши науково и творчи потенцияли. Поховани є у Новим Садзе.

Ми ту не госци

Микола М. Кочиш свою збирку писньох под назву „Ми ту не госци” подзелел на штири циклуси и додал єдну писню на початок место уводу, а єдну на концє место поручєня. Циклуси розпорєдзєни по шлїдуючим порядку и ноша тоти наслови: „Ми ту не госци”, „По шлїдох жвира”, „Немири” и „Нїжни шептания”. Зоз стихами под насловом „Мойо писнї” автор уводзи до швета своей поезії и виводзи го отамаль зоз писню з поручєньом „Младому поетови”.

Кед ше тота збирка пречита, достава ше упечаток же вона ма два цалосци котри би могли ношиц назви: „Немири” и „Нїжни шептания”. Розуми ше, перша цалосц „Ми ту не госци” обсяжнейша та и по тематики рижнороднейша, але ю вяже єдна єдинствєна нїтка, поетов немир пре неправди того швета, пре споконвичну борбу добра и зла як двоох бокох твари роду людского. Як класични лирик, Кочиш у тей часци своей збирки не дійствує агресивно на читачову совисц. Вон себе вибрал вельо скромнейшу драгу на котрей сам зоз собу полемизує...

У писнї „Ми ту не госци” Кочиш вибрал слова котри найкрасше описую чувство дзецинскєй щєшлівосци и безбрижносци одростаня, але з нїтку смутку, же би на концу зоз чувством гордосци представел „наш” дом.

Писнї другого циклусу, „По шлїдох жвира”, тематично ше можу змесциц до першого циклусу бо их вяже нїтка поетовей борби за идентитет и жем на хторей ми не госци. Тота борба, можебуц нешка у дакус иншакей форми, ище тирва.

Тиж так, тирва вона и далєй, у трецим циклусу „Немири”, дзе ше Кочиш зоз

Ми ту не госци

Оголели зме перши нашей матки ровніни
и цицаме як чада сок животворни, богати
приросли зме за ню
як верба гу бегелю,
як тополя гу доліни,
приліпли гу ней нашо думи
и мрії,
нашо жаданя и песци гузловати.

Родза нас мацери нашо
у житних одкосох як препилчата,
котуляме ше з кукурицох високих
як бундави у богатей ешені,
рошнеме на тей ровніни богатей
як несташни гачата,
як густа щец,
як младніки багрени до жеми масней
пущаме свойо корені...

Оголели зме перши нашей матки ровніни
и, притулени гу ней, корені свойо пуцхаме,
були зме госци,
странци,
на цудзим,
без оцовщини,
а тераз братом здалека
свой дом з гордосцу отвераме.¹

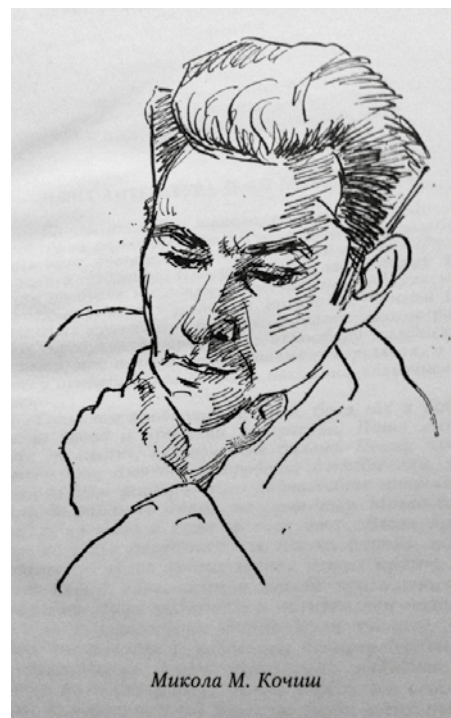
смутку здогада щешлівого дзедзинства,
родительскей хижи у котрей одроснул,
здогада ше пахняцого воздуха з одко-
су трави... Здогада ше того шицкогю цю
може голем на кратки час змириц не-
мирну душу.

Остатні Кочишов циклус „Ніжни шеп-
таня” представя його интимну лирику.
Могло би ше обчековац же змист того
циклусу будзе безбрижни, любовни,
малярски колорит почуваньох и ду-
шевних вибрацийох младогю человека,
жадного за самопотвердзеньом у шве-
це чия вон состойна часц, же то будзе
складна симфония любви и дуреня
як двох характеристичних прикметох
младогю человека. Медзитим, Кочиш
нам ше не представя таки котри не без
спомнутих прикметох, але з його сти-
хох вибива не лем легиньска любов и
ей субективни невичерпни вариянти
як єдина преокупация єдногю периоду
чловекового живота. З ніх вибива и ав-
торова узретосц у розсудзованю.
Праве так як цю ше у першей часци зоз
трох циклусох прецагує авторова ин-
тимна лирична натура, так и през другу
часц котру представя циклус „Немир-
ни шептаня” преткани авторова неми-
ри котри зависно од теми яку у поєди-
них писньох обрабя меней вибиваю на

поверхносц. То нам може буц цалком
розумліве бо шицки тоти писні вишли
спод пирка єдногю автора, котри ма
єден погляд на швет коло себе, лем нам
го презентує у вецей вариянтох.

„Збирка писньох Миколи М. Кочиша –
остатня котру за живота зробел и ко-
трей конечну твар два дні пред неспо-
дзивану шмерцу дал под заедніцку
назву „Ми ту не госци” – представя
єдну цалосц, але источасно и значну
карику у ланцу нашей лирики тако-
гю типу яку твори поезия др Гавриїла
Костельника, Михайла Ковача и Дюри
Папгаргая. То поезия котра у нашей
поетичней творчосци досцигла най-
висши уровень и ма найвекше число
вирних читачох.”²

Почитуючи вельке значенє його жи-
вотного діла з обласци лингвистики и
литератури, „Руске слово” на предклад
Редакції „Шветлосц” 1974. року уста-
новело награду „Микола М. Кочиш”.
Награда ше додзелює каждого року за
найвизначнейши прилог друковани у
часопису под час єдногю рока. Зоз свою
діялносцю Микола М. Кочиш себе обез-
печел єдно спомедзи найвизначнейших
местох у историй руского язика и єдно з
найвизначнейших местох у литератури
и культури.

Микола М. Кочиш

Тиж так у писні „Єден чудни, чудни
швет” словами додзелел символичну
улогу швета у котрим жиєме, швета ко-
три чудни, непознати, але є наш.

Єден чудни, чудни швет

Чудни то швет – слова!
Ридко о ніх думаєме,
бо су нам вше ту, при руки,
як оец и мац, як хлеб и соль,
як воздух цю го непреривно дихаєме.

Чудесни то швет – слова!
Даєдни складни, красни и мили
як дзень, як мац, як літне млеко,
даєдни бліско, вше коло нас,
а други нам думку водза далеко.

Єст страшни слова:
война, хорота, глад, забиванє.
Єст бридки слова:
спреводзка, циганство, зрада, лаце.
Єст таки слова як: смуток, жалосц,
жаданє
пре котри ше дзекеди глібоко и чежко
здумаче.

И о тим чудним швеце словох
ми мало, цалком мало знаєме,
бо су нам ту, под руку, як хлеб и
воздух,
та о ніх не думаєме и не дзбаєме.

Андрея Магоч, проф.

1) Кочиш, Микола М., *Ми ту не госци*, Руске слово, Нови Сад, 1973., 13. бок.

2) Кочиш, М. Микола, *Ми ту не госци*, Руске слово, Нови Сад, 1973., 7. бок.

Роботніки у просвіти

Цали роботни вик у Петровцох

У наиходзацих числох Новей думки жадаме вам представиц наших роботнікох у просвіти, а з тей нагоди бешедуеме зоз учительку Мелану Дюдяр. Учителька Меланка, як ю Петровчане волаю, цали свой роботни вик препровадзела у Петровцох.

Мелана Дюдяр, дзивоцкого презвиска Новта, народжена 01. октобра 1950. року у Кули, а одросла у Червинки, дзе закончила основну школу и, як гвари, вше була одлична школярка. Учительску школу закончила у Сомборе. То теди була штредня учительска школа и тирвала пейц роки. У Подручней школи у Петровцох преподавала класну наставу велім генераційом хтори ю паметаю як милу, цеплу и сцерпезліву особу. О приходу до Петровцох сама гвари так:

- Кед сом закончила учительску школу и була порихтана робиц, видзела сом у Руским слове обявени конкурс за учителя руского языка у Петровцох. Тому сом не придавала окремну увагу, понеже сом закончила класну наставу, а за Петровци, поправдзе повездне, анї сом не чула. За Миклошевци гей, але за Петровци не. Медзитим, до нас дому пришла моя нина Натала хтора зоз кимшик о тим конкурсу бешедовала, та ей гварели же руски язык може преподавац и учителька класней настави. Так, у поряди зоз родичами, одлучела сом поїци. Перше сом пошла до Матичней школи „Други конгрес КПЮ“ до Вуковару и бешедовала сом зоз директором. Ту пришла и учителька Вира Гудакова та сом и зоз ню побешедовала. Вона ме приведла до Петровцох. Перше ме одведла до школи дзе ми шицко поуказовала и так шицко почало. Такой сом ютредзень почала робиц, а то було 01. фебруара 1971. року. Дас рок и пол жедлярела сом у анді Мицовой на Грабику, а вец кед ше ошлебодзел квартал у школскей хижі преселела сом ше там.

- Значи, перше сце преподавали руски язык?

- Не. Порадзели зме ше же преподавац руски язык превежне учителька Вира, а я достала комбинацію другей и трецей класи у класней настави.

- Як Вам було у новим штредку?

- Ту ми було шицко нове и непознате. Паметам камену калдерму и два церкви хтори и нешка ту стоя. Кед зме вошли до валалу на улїци не було вельо людзох бо була барз велька жима. Найвекши упечаток на мене зохабела школа кед сом до ней вошла.

Людзе у валале ме волали мадістерка,

а и нешка ме так знаю волац старши людзе. Зоз младима сом ше швидко сприятелела. Основали зме диско клуб дзе зме пуццали тедишно популярну рок музику. То теди младим у валале було єдине место за дружене, не було даяки ресторани лебо кафичи. Була праве лем карчма, а то не було за младих. Старши людзе ме вше почитовали. Зоз другима учительками и учителями сом не мала ніяки проблеми. Вше зме ше складали. Спочатку ми вельо помогли уж спомнута учителька Вира Гудакова, а и учителька Мелания Планчакова. Бо кед млади человек почина робиц треба му помоц од старшого.

Такой сом ше уключела и до роботи культурного дружтва. Так сом єден час була секретарка, а познейше представница у Союзу Русинох и Українцох у Вуковаре. Тиж сом була член драмскей секції дзе сом упознала и свойого будуцого супруга Силва.

Учителька Мелана ма лем красни слова за часи препровадзени зоз драмску секцію и ей членами, а добре памета хто теди глумел кед вона перши раз станула на „дески хтори живот знача“.

- Було то теди барз красне дружтво: Софрон Колодов, Любица Надь, Желько Павлович Шпиров, Єлка Буински, Винко Турински, Сенка Гаргай, Петро Киш, Любка Грубенья и Яким Ковачов, хтори ше познейше одселел до Руского Керестура. Бул то фалат „Звичайни человек“ Бранислава Нушича, а у режіи учительки Малани Планчаковой.

- Врацме ше дакус до Червинки. Кого сце там зохабели и яке Вам було дзединство?

- Кед сом ту пришла не було ми легко без своїх: мацери, оца и шестри хтори остали дома. Правда, пейц роки сом була у школи, але заш лем кед раз пойдзеш дагдзе робиц шицко иншак.

Мала сом красне дзединство, а була сом досц незвичайне дзивче. Коло нашої хижі ишол бегель и я ледво чекала викенд лебо розпуст, та сом од рана до вечара була на бегелью зоз цигоньом. Зо мну знал буц и шовгор Пишта и ми двоїо лапали риби од рана до вечара. Не бул то даяки вельки улов, але було важне наздавац ше же дацо будзе. Окрем лапая рибох вше сом любела патриц, та и бавиц фодбал. Кед ше шейдзешатих рокох у нас зявели телевизоры, зоз оцом сом ишла до його підприємства патриц фодбалски змаганя. Там сом була єдина женска особа.

У улїчки дзе сом жила було барз вельо дзеци. Часто зме ше предвечаром ба-

Мелана Дюдяр

вели на джмурки. Теди не було шветла як тераз, та ше могло легко скриц. Барз зме у тим уживали и ледво би нас мацери доволали дому.

Од малих ногах сом жадала постац учителька. Кед сом рушела до школи мне ше то так барз попачело же сом часто родичом повторювала же я єдного дня будзем права учителька. Так же сом то и закончила и почала робиц. Можем повесц же сом цали живот робела роботу хтору любим. З дзецми ми вше було крашне робиц.

- Паметаце свою першу генерацію?

- Гей, добре паметам. То були школяре шейдзешат перши и шейдзешат други рок, єденац-дванац роки младши одомне и вше сцели же бим ше з німа бавела.

Теди сом не думала же у Петровцох останем цали живот, а нешка велі млади анї не знаю же я не роджена Петровчанка.

У культурним дружтве учителька Мелана упознала Силва Дюдярового за хторго ше одала, та так у валале засновала и власну фамилию. Мали тройо дзеци, Татьяну, Силвию и Даниела, а нешка ма и тройо унучата.

- Чи сце були учителька даєдному зоз своїх дзецох?

- Гей, Силвіи. Штири роки сом ей преподавала класну наставу. Ту вона була кус у подлейшей ситуациі од других дзецох. Од ней сом вше гледала же муши буц найлепша, а други дзеци думали же ей я вецей указуем и попуццуюем.

Школа за мене була други дом, та сом ше так и справовала.

- Чи по Вашим думанню було розлики буц учителька на валале и учителька у городу?

- Було розлики. Перше, матични школи у городу вше були обезпеченши зоз наставними средствами од школах на валале. Друге, у малим штредку учитель вше учитель, чи рано, чи през дзень, чи вноци. У городзе кед учителька пошла дому там вец була жена, мац, шестра, цо уж лем була. На валале було нормалне же бизме ми после роботного часу робели у культурним дружтве, а вец и у нагодох даякого другого збуваня у валале. Учителе вше мушели буц на першим месце.

- През Ваш роботни вик у школстве ше случовали велі препенки. Можеце нам дацо повесц о тим Вашим искуству.

- Дакеди кнїжки були груби и два-три центи, а градиво обсяжне. З роками кнїжки ше сценшовали, а градиво зменшовало. Случели ше велі препенки. Почало ше хасновац компютери, лаптопи, таблети, мудри телефони... Паметам, праве кед моя Силвия ишла ту до школи, штири роки були увезде ни описово оцени хтори вец утаргнути. Кельо вони були добри видзи ше зоз розгварки хтору сом мала з едну мацеру о ей синовии. Кед сом ей шицко виприповедала, вона глядала же бим ей ише кус потолковала, а вец на остатку заключела же вона и надалей не зна яка ей син у школи. Оценка вше якошик сама за себе шицко гутори.

- Цо дзеци у школи найволя?

- Дзеци найволя кед физичне. Дакеди

у петровскей школи не була спортска дворана яка є нешка, та ше физичне бавело у класи, а лавки ше кладло з боку. Теди зме мали лем магарца за прескаковац, струнячу и даскельо лабди.

Часи ше меняли. Дакеди ши могол з дзеци висц зоз школи без проблему дацо вонка опатриц, а у новших часох то не можлїве прето же ше три днї скорей муши глядац писмене дошлебодзене родичох же би ше вишло з дзеци зоз школи.

Нажаль, нешкайши ше дзеци не знаю бавиц, та ше их у школи вец и учи тото. Ридко ше лабдаю, а найвечей ше колїмбаю. Вше вецей шедза.

Наша собешедница од самого снованя член Дружтва Руснак и еден длугши час була касирка. О тим бешедує:

- Дзекуючи тому Дружтву досц сом путовала и обишла места у рижних державох швета дзе жию Руснаци. У окремих паметаню ми остало путоване до Сигету у Румунї дзе сом була на Конгресу Руснацох. Там сом ше стретла зоз Руснацами зоз Румунї, Мадярскей, Канади, Словацкей и шицки зме ше порозумели. Було ми то едно барз красне искуство. Влонї сом зоз Дружтвом була на Конгресу у Словацкей. Кажде таке путоване цикаве, упознаваш нових людзох и отвераю ци ше нови горизонти.

- Були сце можебуц член ише даедно-го дружтва?

- Гей, була сом член Дружтва Нашо дзеци. На сновательней скуптине штердком седемдзешатих рокох окрем мне були присутни и Мира Кувездичова, Любан Живкович и Сила Янко зоз

Учителька зоз своїм бувшима школярками а тераз учительками - Ясминка Будински, Мелана Дюдяр, Санда Кувездич и Наталия Гнатко

Вуковару. Теди була редукция струї та зме тото Дружтво сновали при швички. Познейше ше до роботи Дружтва уключели и велі други валалчане. Дружтво тирвало по войну. Мали зме мале кино. Достали зме кино-проектор, та зме дзецом могли пуцац рижни филми. У кину дзеци могли шедзиц на карселїкох праве за нїх прилагодзених. Шицко то у войни нестало. Тиж зме у гевтот час були и организаторе дзецинского балу.

- Кеди сце пошли до пензиї и як препровадзаце свойо пензионерски днї? Лапаце можебуц риби?

- До пензиї сом пошла 01. септембра 2016. року. Любим робиц по вонку, рিশовац крижальки, патриц спорт на телевизиї, шейтац ше... Предплацела сом ше на спортски канал, та ми на телевизиї спорт од рана до вечера. Любим патриц шицки файти спорту, а обовязно провадзим шицки обегованя формули еден. Любела бим пойсц на даедно обеговане и партиц го уживо. Кед 1999. року у Осеку бул авто (болид) Михаела Шумахера, була сом го зоз сином опатриц. Чкода лем же зме ше при ньому не сликовали.

Мам и два пшички, Зипа и Терия. Зипо крижанец, ма уж еденац роки та є кус спомалшенши и чежши на ногох. Тери младши, ма три роки и барз є весели. Люби вельо бегац, та з нїм часто идзем шейтац.

- Маце даяке поручене младим учителям?

- Кажди би человек требал робиц тото цо любии. Кед же учитель свою роботу зоз дзеци не любии, найлешше би було же би ю зохабел и то таковой на початку роботного вику. За тоту роботу мушиш любииц дзеци и мац за нїх сцерпеня, поготов за гевти дзеци хтори иду по прилагодзеной програми.

Учителька Мелана зоз остатню генерацию школярох

Любица Гаргай

Дакеди було

Дюра и Ганча

Концом дзевятнастого вику побрала ше млада пара. Так ше случело же вон бул єдинец, цо теди була ридкосц, хтори нашлїдзел хижу уж покойних родичох хтору як єдинец не мушел дзелїц, а и вона тиж так нікого од найблїзших не мала. Такой початком прешлого вику и малого синочка Дюру достали. Їх щесцу не було конца, наздавали ше шицкому найлепшому у живоце.

Судьба ше медзитим остарала же би у дїйсности було цалком инак. Кед им син Дюра, їх перше и єдине дзецко, мал два роки оец єдноставно умар. Так ше то теди часто случовало, та фамелия остала без глави фамелиї. Мац ше о синові з помоцу фамелиї старала кельо и як могла. Кед Дюра мал дзевец роки, його мац достала склопци, як ше то теди гуторело за тетанус, та и вона умрала.

Мали Дюри остал сам и на бриги блїзшей и дальшей родзини у хторих служел як слуга док не одроснул и док ше як седемнацрочни не оженел зоз петнацрочну Ганчу, зоз хтору мали три прекрасни дзивчата.

Живот так сцел же би ше през роки тоти дзивчата поодавали и своєю фамелиї мали, та на концу Дюри и Ганча сами у хизи жиц остали. Можливосци за вибудовац нову хижу не мали, та прето тоту свою хижочку зоз шицких бокох каждого року оліпковали и старали ше о тим же би витримала и прежила їх роки перебуваня ту медзи нами. Подобне так як цо своєю гніздочка оліпкую ластовички каждой яри кед ше ту врацаю зоз целпих крайох.

Та уж у другей половки своєго живота попри предней хизи, приклета и задней хизи зоз спущеним закрицом зоз конку збудовали себе хижку з боку и мали приклецик.

Гоч кажде валалске обисце у своїм двоєро мало власну студню, пришла по валалох мода же шицим валали давали копац и валалски студні, и уводзиц валалски водоводи. Кед ше тото робело у їх валале та ше и вони, гоч уж старши, приключели на водовод.

Док други у своїх нових обисцох такой правели сучасни купальні, вони двоїо ше порадезили же би було добре кед би вони воду уведли голем до приклецика же би под час непогодох не мушели видхизц вонка по воду.

Гоч жили лем их двоїо и таки уж стареньки, заш лем ше намагали же би им хижа була вше попораена, окреме за швета и други окреми нагоди за хтори ше обисце окреме рихтало, як кед мал паноец присц пошвецац обисце зоз швецену „войорданску“ воду.

Того дня у їх обисцу було окреме попораене, цо з окрему повагу робела тота баба. До церкви ходзиц барз любела, та гоч од младосци мала подли слух и богослужене уж роками не чула, заш лем до церкви до позних своїх рокох ходзела и пишела ше зоз тим и прето же и єй єден од велїх братох бул паноец у далекей Французкей.

Же би за приход паноца цо лепше пошорели своєю обисце старенки баба и дїдо постарали ше же би ше не видзело дацо цо ше у такей нагоди не мушело видзиц. У приклецику у хторим була нови водоводови чоп гнетка були наскладани кошари зоз чутками, дровом и зоз койдзєякими гандрами, та же би ше шицко тото не видзело приклецик преградзели зоз красну нову плахитку. Таки спокойни и опущени дочекали паноца.

Паноец пришол, покончел своєю роботу, побешедовал зоз дїдом и рушаюци на своєю дальшу драгу по валале, домашні го випровадзели. Виходзаци зоз обисца, кед ше нашол у тим приклецику паноец бул любопитлїви, та го зацїкавело же цо то баба и дїдо маю там споза обешеней плахитки поштрєд приклецика, та ю одцагнул питаюци ше дїдови „А цо ту маце?“

Обидвоїо були щешлїви же их паноец нашивел и же ше у їх обисцу длуго затримал, лем баба длуго потим споминала же як купели нову плахитку же би украсили свої дом и же би од попа-трункох скрили тото цо думали же би паноец, а и други їх госци не мушели видзиц, а любопитлїви паноец одхилел плахитку же би визел же яки им и там шор.

Нещешлїва одаванка

З оглядом же стари людзе вельо памєтаю и тото своїм младшим часто приповєдаю, так сом слухал як ше то дакеди женело и одавало до далекого краю, як ше то теди гварело прейг велькей бари, а думало ше на вельку и богату Америку.

Так, кед би дахто зоз Америки пришол до старого краю бул обичай же би ше

фамелия зоз госцом сликовала на паятку и домашніх и госца, хтори би кед ше врацел дому през слики хвалел зоз своєю родзину зоз старого краю.

На слики Американцом було шицко цїкаве, а окреме им були цїкави нашо дзивки зоз грубими и длугокими варгочами, та дзепоедни з нїх и пожадали мац таку дзивку при себе за своєю жену. Вец ту мали улогу писма за дописоване и упознаване.

Велї родичи були почаствовани зоз тим же би своєю дзивку так далеко и так богато одали, та ше ю за тото намагали цо лепше и по паньски пооблекац и пошориц. Окрем того же зоз дзивки зняли руске облєчиво яке було висликоване на слики хтора сцигла до Америки, родичи совитовали дзивком и же би поодрезовали длугоки варгочи и пооблекали паньске облєчиво, та одпутовали до богатеї Америки як прави панї, накратко оштригани и по паньски пооблекани.

Ѓу тому же би у драже були безпечнейши, двоїо родичи своєю два дзивки послали ведно, а вони два були щешлїви же так далеко путую, а ище и сами.

Кед конечно сцигли до теї далекеї Америки домашні их сердечне дочекали и було добре покля не сцигли дому. Кед ше дома позоблекали аж теди настала драма. Домашні им гуторели же вони не тоти цо су на слики, же вони пожадали за своєю жени праве таки яких их видзели на слики.

Єден хтори бул легинь и жадал ше справди ожєнїц зоз таку праву Рускиню яка була на слики дал „своєї“ дзивки пєнежи за карту и послал ю ютрєдзєнь дому, прето же не була така як на слики, а другому ше тиж така „панї“ не пачела прето же вон дома уж мал винчану жену, а тоту Рускиню думал водзиц по Америки як „атракцию“. З оглядом же му така без варгочох и без руского облєчива не була атрактивна, припознал єй же вон дома ма винчану супругу, та така у паньским облєчена и без длугоких варгочох може виберац лебо же би му ту була служнїца, лебо най ше враци одкаль и пришла, прето же таки жени по паньски облєчени и на кратко оштригани єст полна Америка.

Ниа, так то неславно прешла одаванка наших дзивчатох з боку своїх родичох до велькей и богатеї Америки.

Желько Гарраї

Zašto vježbati?

Mogli bismo se složiti da se ljudi danas manje kreću nego prije. Na poslu sjede pred računalom osam sati dnevno, a za računalom, mobitelom ili tabletom su i u slobodno vrijeme. Mnogi za obavljanje svojih svakodnevnih poslova koriste automobil umjesto pješčenja. Takva tjelesna neaktivnost izaziva brojne zdravstvene probleme. Ona utječe na naše držanje i izaziva bolove u leđima, a u kombinaciji s ostalim nezdravim navikama, poput pušenja i loše prehrane, dovodi do povećanja tjelesne težine i rizika za razvoj bolesti. Čak je i Hipokrat, otac medicine, prije više od 2 500 godina rekao: "Svi dijelovi tijela koji su u funkciji, ako se primjereno koriste i vježbaju radom, dobro se razvijaju, ostaju zdravi i stare sporo, ali ako nisu u uporabi postaju sklони bolesti, zaostaju u rastu i brzo stare." Dakle, već je stoljećima poznato da je tjelesna aktivnost jedan od najvažnijih koraka u poboljšanju zdravlja. Ona ne samo da djeluje povoljno na naše tjelesno zdravlje, nego ima brojne dobrobiti i za naše psihičko i mentalno funkcioniranje.

Na koji način tjelovježba utječe na naše tjelesno i psihičko zdravlje?

Istraživanja su pokazala da tjelesne aktivnosti smanjuju razinu kolesterola, snižavaju krvni tlak, ublažavaju posljedice dijabetesa i reguliraju tjelesnu težinu. Aerobne aktivnosti kao što su trčanje, vožnja bicikla i plivanje zahtijevaju konstantan tok kisika u mišićima (zato se tako i nazivaju). Osobe koje se više kreću dulje žive i manje oboli-

jevaju od bolesti srca i krvnih žila. Postoje i brojne psihološke koristi koje proizlaze iz sudjelovanja u tjelesnim aktivnostima. Smanjuje se razina depresije i stresa, odgađa pojava Alzheimerove bolesti i demencije te ublažavaju problemi sa spavanjem. Nadalje, nakon tjelesne aktivnosti znatno se povećavaju pažnja i koncentracija na zadatke, a poboljšava se i uspješnost obavljanja školskih zadataka. Osim toga, kroz tjelesnu se aktivnost u osobi stvara osjećaj sreće i zadovoljstva jer se tijekom obavljanja aktivnosti oslobađa endorfin, hormon koji izaziva osjećaj sreće i euforije. Istraživanja su pokazala da vježbanje čak može ublažiti simptome kliničke depresije te se preporučuje i osobama koje pate od anksioznosti. Neki od primjera aktivnosti za uspješnu borbu protiv anksioznosti i depresije su šetnja, trčanje, vožnja bicikla i planinarenje. Stres je poznati okidač za psihičke i fizičke bolesti, a vježba je dokazano sredstvo borbe protiv stresa.

Sport i tjelesna aktivnost djeluju i na motivaciju pojedinca, povećavajući mu osjećaj samokontrole, postavljanje ciljeva i ustrajnost, a kroz uočavanje postignutih rezultata povećava mu se i samopouzdanje. Usprkos mnogim dobrobitima vježbanja u svijetu i dalje relativno mali broj ljudi kontinuirano vježba. Mnoge osobe započnu neki program vježbanja, no vrlo brzo odustanu jer im bude naporno, ne shvaćajući da tada treba biti najustrajniji. Nakon početnih napora i nastojanja da se vježba izvede pravilno, kasnije vježbanje postane

lakše. Istraživanja su pokazala da je jedan od važnih elemenata ustrajanja u vježbanju odabir aktivnosti koja odgovara osobi, odnosno njenim osobinama ličnosti. Pokazalo se da su ljudi motiviraniji ostati u nekom programu vježbanja ako vježbaju u grupi, imaju podršku bližnjih, imaju osjećaj kontrole, ako je prisutan natjecateljski element ili ako tjelovježbu mogu uklopiti u svoj svakodnevni život (primjerice penjanjem uz stepenice umjesto korištenja dizala).

Osim ličnosti pojedinca postoje i drugi razlozi zašto neke osobe lakše, a druge teže započnu i ustraju u vježbanju. Među tim razlozima ističu se motivacija i očekivanja osobe. Naime, ukoliko započnete vježbati, nije realno očekivati da će se rezultati vidjeti već nakon prvog puta ili nakon tjedan dana. Za promjenu je potrebno vrijeme. Ljudi također nekad nemaju realne i ostvarive ciljeve (npr. koliko kilograma žele izgubiti ili koliko će metara uspjeti otrčati). Većina ljudi se također često ne može sama „natjerati“ na vježbanje, nego im treba poticaj izvana (npr. nagovor prijatelja ili naredba liječnika). Kako biste imali veću motivaciju za vježbanje vrlo je važno da prilikom vježbanja postavite ciljeve koji će biti dostižni, jasni i konkretni (npr. „U sljedećih tjedan dana povećati ču pretrčanu dužinu s 200 na 250 metara.“). Nadalje, važno je pronaći vrstu vježbanja koja će vam se svidjeti i u kojoj ćete uživati, a preporučljivo je i nagraditi se za svoj napredak i male uspjehe. Često ljudi kažu da ne vježbaju jer im se „ne da mučiti“, što znači da povezuju vježbanje s mučenjem. A to je daleko od istine. Vježbati se može na mnogo načina: od laganog trčanja, rastezanja, vožnje bicikla, vrtlarstva, sve do žestokog postizanja kondicije. Međutim, bez obzira na vrstu, tjelovježba mora biti redovita. Ukoliko odaberemo vrstu tjelesne aktivnosti koja odgovara našoj ličnosti, sposobnostima i ambicijama vježbanje može biti vrlo zabavno.

Postoji cijeli niz pozitivnih učinaka vježbanja na psihičko zdravlje i osjećaj blagostanja koji se javljaju zato što osoba zna da čini nešto dobro za sebe, da se pokrenula, prepoznaje svoju ustrajnost kao vrlinu te je vrlo važna posljedica vježbanja, osobito kod djece, što vrlo brzo primjećuju da je potreban određeni trud da bi se postigli ciljevi.

Stoga izađite van i malo se prošecite, pronađite si društvo s kojim bi otišli na izlet u prirodu, uključite se u neki program vježbanja i ne odustajte. U početku je najteže, ali kad prebrodite početni napor osjećate ćete se sretnije i poletnije, a svakodnevne aktivnosti lakše ćete obavljati i nećete se toliko umarati. Vaše tijelo bit će vam zahvalno.

Helena Timko, mag. psych.

Vježbe za skoliotično držanje - 2. dio

Nakon što liječnik specijalist potvrdi skoliotično držanje, poželjno je vježbe raditi svaki dan. Ukoliko bilo koja vježba bilo kada izaziva bilo kakvu vrstu neugodnosti ili bolova, treba prestati s izvođenjem te vježbe.

4. Početni je položaj ležeći na leđima sa savijenim koljenima od 90 stupnjeva. Dlanovi ruku položeni su na trbuh.

Vježba se izvodi tako da se spoje koljena. Potom se spojena koljena polako pomiču prvo u jednu stranu prema podu, a zatim u drugu stranu maksimalno prema podu. Vježbu ponoviti 10 puta obostrano.

5. Početni je položaj ležeći na leđima. Ruke su postavljene sa strane uz tijelo. Noge su podignute u zrak, a koljena su postavljena pod kutem od 90 stupnjeva. Voditi računa da natkoljenice ne prelaze ravninu s kukovima.

Vježba se izvodi tako da se rukama obuhvate koljena te se koljena privlače maksimalno moguće prema prsima. Glava se pomiče sve do prsa. Voditi računa o tome da se leđa ne podignu jako visoko, odnosno lopatice trebaju ostati na podlozi. Vježbu ponoviti 10 puta. U fazi odmora od vježbe, noge slobodno spustiti kroz na podlogu.

6. Početni je položaj ležeći na leđima s ispruženim rukama i nogama. Dlanovi trebaju biti u ravnini s ramenima. Koljena su savijena pod kutem od 90 stupnjeva, dok su natkoljenice postavljene u ravnini s kukovima.

Vježba se izvodi tako da se naizmjenično spuštaju prema podlozi ispruženo suprotna ruka i suprotna noga. Vježbu ponoviti 10 puta obostrano.

7. Početni je položaj ležeći na leđima. Ruke su uz tijelo. Potrebno je prekriziti jednu nogu preko druge. Koljeno noge na kojoj je gornja noga treba biti postavljeno pod kutem od 90 stupnjeva.

Vježba se izvodi tako da se rukama obuhvati donja noga, najbolje u razini koljena, te se polako povlači natkoljenica prema sebi, odnosno prema prsima. Glava polako prati izvođenje vježbe, tako da u konačnici dođe do razine prsa. Vježbu je potrebno ponoviti 10 puta obostrano.

ЃДОВЦИ И ЃДОВИЦИ

Малженство ѓдовици и ѓдовца забуте у наших местох, лепше повесц живот без малженскей пари нешка вельо иншаки як дакеди.

Часи зоз початку 20. вику не були легки, пановало худобство, чежко ше доходзело до пенежу. Даскельо гольти жеми, кравичка у хліве и швиня у кармику були праве багатство. Часто ше случовало же фамелия остала без оца або мацери. Була ту и Перша шветова война у хторей велі вигинули, а вец и Друга, и не було легко ѓдовици хтора остала сама зоз троїма, штверима або и вецей дзецима, та ше каждая патрела одац за другога човека котри тиж пре рижни причини остал ѓдовец.

Неридко жени умерали при родзеню дзеца, а була ту и ефтика, як теди волали туберкулозу, як часта причина шмерци, та и дзеци оставали без мацери. Таки малженства ѓдовици и ѓдовца не були ридки у тедишніх часох. Ѓдовец на тот способ находзел жену хтора преберала бригу о обисцу и дзецох. Требало ту увариц, орайбац, отримовац заграду, виховац живину и шицко гевто цо едно обисце отримуе, а у тедишніх часох жена ту мала главну улогу. Часто ту були дзеци и од одного и од другога, а часто ище мали и заедніцки дзеци, та их шицких требало виховац и поставиц на ноги за їх власни живот. На тот ше способ хлоп могол пошвецц работи на полю, коло статку бо, як познате, векшину нашого народу творели парастаи. Оране, шаце, кошене и шицка друга работа на полю була углавним хлопска, але вшеліак була ту и жена як помоц у збераню шена, копаню и ламаню кукрици и подобних работох. Кажди параст ше цешел кед му польо

крашне зродзело и фамелия мала хлеб за цали рок, як и кед му статок у гумне крашне напредовал. Пре шицки тоти причини було вельо легчейше пристановиц ше и на тот способ обезпечиц себе и дзецом легчейши живот.

Седемдзешати и осемдзешати роки прешлого вику у тим поглядзе приноша велі премнки. Живот бул кус легчейши, ридки бул случай младших ѓдовцох, велі хороти котри пановали скорей 40 и вецей роки викоренени. Старане о задово и гигиени на вельо висшим уровню як скорей, а пренайдзени и ліки за велі хороти. Чловеков животни вик ше предлужуе, але у валале заш лем вельке число ѓдовицох бо векшином хлопи тоти хтори скорей умераю. У валале ест даскельо ѓдовцох, але вельке число ѓдовицох. Лем у нашей улічки од 40 обисцох вецей як 10 ѓдовици, од хторих векшина жили сами, мали даскельо гольти жеми котру давали под аренду, заграду, विकармели себе живину и углавним могли жиц. Кажди тидзень патрели пойсц на пияц и предац од звишку зоз загради, даедно вайцо лебо обране курче и на тот способ доходзиц до пенежу же би могли прежиц.

Дзеци им углавним жили у валале окреме од нїх, а велі и у варошу, а понеже даедни ѓдовици мали и пензию, не були примушени одавац ше и гледац себе ѓдовца, а и було их барз мало за виберац. Сушеди опрез и споза нашей хижи були ѓдовици, пред хижу андя Ката, а за хижу Конїца, як зме ю волали. Обидва жили сами, не мали вельо жеми, а тиж так анї пензию, та им живот не бул легки, а и обидва були без дзецох.

Андя Ката була жена у седемдзешатих рокох кед ей супруг Ѓбор умар и

остала сама. Сушеда ше не здогадуем, умар шейдзешатих рокох. Сушеда ше знаходзела жиц од трох гольтох жеми. Не було ей легко, але тедишнім старим людзом не було на першим месце мац купальню, вишацу кухню, а о райбачки анї най не бешедуеме. Сушеди було важне мац за поесц и облечиц ше, шпоровала на зогриваню, та окрем у найвекшей жими ридко кеди кладла огня. Знаходзела ше, вше була по сушедстве и шедзела коло шпоргета як кед би зберала цеплоту и однесла ю зоз собу.

Здогадуем ше кед сом ше єдного дня врацел зоз школи, а вона шедзела у нас при шпорету тримаючи ноги у рерни на двох щипанїцох, кед ше одразу зачул чудни пах. Сушеда сама зачудовано гуторела моей мацери же випатра же дацо гори. Од премарзнутосци не почувствовала же горя ей ботоши зоз хворих ше закурело.

Хижу и обисце отримовала як могла, рахунки не мала вельо. Було ту лем шветло у приклеце у котрим ше одвивал цали ей живот, воду не мала увезену, плацела лем порцију на жем и то було шицко. Умарла дзешка осемдзешатих рокох.

Сушеда за хижу, Конїца, правим меном Марія, тиж жила сама. Приселела ше шейдзешатих рокох зоз Босни. Була жена тиж у рокох, док могла старала ше сама, тримала краву котру тиж привела зоз собу и котра мала хто зна кельо роки и кельо рез ше целела. Тота крава єдного року по Крачуне оцелела буючка, але сдисла жима, хлів бул жимни з дзиравима мурами и чуряцим закрицом цо крави не завадало тельо кельо целецу. Сушеда целе унесла до приклета, та того року анї паноца не чекала же би пошвецел обисце, гоч го кажди рок пошвецал. Ша не будзе озда целе прескаковац же би вошол. Пошвецц нароч. А сушеда того року виховала красног буюка. Не жила легко, а потїху находзела у паленочки котру так любела цо шицким женом у улічки було чудне. Кед хлопи у сушедстве при даякей работи наздравяли з погриком-два и вона вше наздравела. Тримала швиню и живину, и так жила, а вец и вона дзешка тиж осемдзешатих рокох напуцела тот жемски живот.

Нешкайши живот ѓдовцох и ѓдовицох не таки згорши, векшина ма пензиї, а ест и кущик жеми та едно з другим якошик идзе, лем дай Боже здравя. Найгорша гевта самота, як цо би гварела наша андя Ката, „нет ше анї з ким порадицц, анї повадицц“.

Томислав Рац

Мали петровски фодбалере на жимскей паузи пред початком ярней часци першенства

„Лимаче“ предлужую зоз першого, а пионире зоз седмого места

ФК „Петроцви“ специфични клуб не лем на тутейших, локалних просторох, але и ширше, бо у своїм погону ма лем два наймладши категорії, „лимачо“ и пионирох.

Обидва селекції на длугом жимским одпочивку, а аж дагдзе штредком марца док оцеплеє, под руководзеньом новго тренера Далибора Ивана, дакедишнього першотимца „Петровцо“, започню пририхтованя за ярню часц першенства у кродукс лиги младежи фодбалского штредзиска Вуковар.

Рушаю, цо ше дотика пласмана и амбицийох, зоз цалком розличних позиційох: „лимаче“ (бавяче народзени 2008. року и младши) дзеля перше место зоз ФК „Ловас“, а пионире (бавяче народзени 2004. року и младши) на 7 месце у конкуренції 9 екипох.

„Лимаче“ у ешеньскей часци одбавели 9 змаганя, од хторих 7 победзели и 2 страцели, та маю 21 бод кельо и їх главни конкурент ФК „Ловас“. Дали 58 и прияли 15 голи.

За „Лимачох Петровцо“ бавели: Лука Медеши, Мартин Седлак (7 голи), Енис Омерагич (3 голи), Андрей Ралиш (6 голи), Фран Кризманич, Рафаел Гнатко (1 гол), Йосип Малешич (14 голи), Габриел Редл, Габриел Анагичук (1 гол), Неманя Курди, Марко Иван (25 голи).

Велі з тих бавячо бавели и у старшей, пионирскей конкуренції, але пре розлику у рокох, а з тим повязане и з физичними предиспозициями и можлівосцами екипох хтори маю старших бавячо у допущених границах, у 8 змагньох зазначели 2 побиди, 1 нерешени резултат и 5 поражена з негатиwну гол розлику 23:36.

У ешеньскей часци наступели 19 пионире „Петровцо“: Лука Медеши, Енис Омерагич, Михаел Гришук (1 гол), Деян Мудри (1 гол), Габриел Анагичук (4 голи), Лука Еделински, Филип Буїла (5 голи), Мартин Седлак, Йосип Малешич, Марко Иван (2 голи), Саша Бильна, Габриел Гарди, Андрей Ралиш (6 голи), Ален Еделински, Деян Джуджар, Томислав Ботич (1 гол), Михаел Юрич (1 гол), Небойша Курди и Рафаел Гнатко.

Екипи у першенстве водзели двома тренера. Почал Ивица Видович зоз Солянох, а заменел го дакедишні бавяч и свойчасово успишни тренер наймладших „Петровцо“ Мирослав Морган. Обидвома ше задзеквали пре обвязки на роботних местох, та их нашлїдзел уж спомнути Далибор Иван хторому то будзе тренерски деби. Звонимир Ерделі

Миклошевски „Русин“ участвовал на квалификаційним турниру 7. Русин купа у футсалу у Руским Керестуре

Як други звонка конкуренції до Бардейова иду врациц руского медведза до Миклошевцох

Розтерховани бригох коло пласману на финални турнир 7. Русин купа у Бардейове, бо як прешлорочни побиднік директно ше пласовали медзи 16 финалистох, на квалификаційни турнир до Руского Керестура 1. фебруара „Русиновци“ пошли у комбинованим составе.

Тото ше одражело на їх бависко и посцигнути резултати. За розлику од влоні, кед победзели у шицких змагньох, того року од шейсцох победзели у регуларней часци лем у двох змагньох, два змаганя у штварцини финала и полуфиналу достали после виводзена пеналох (у регуларней часци було 0:0), а два раз страцели од екипи „Коцурци“. У групней фази було 2:1, а у финалу 3:2 за „Коцурцо“.

За „Русин“ у Руским Керестуре бавели: Йосип Штрбо, Матей Хома, Давор Куянджия, Марко Бегович, Алексей Мудри, Борна Маринич, Михаел Сабадош и Томислав Алилович.

На финални турнир до Бардейова окрем миклошевского „Русина“ у Руским Керестуре право здобули и екипи „Коцурци“ (побидніки), „Керестурски мотилі“ як треци и „Браца Русини“ як штвартопласовани.

Финални турнир ше отрима 29. фебруара у Бардейове. На нїм ше попри 4 екипох зоз Руского Керестура пласовали по 3 найлепши екипи з квалификаційних турнирох у Братислави, Стрпошове, Сабинове и Снини.

Миклошевицци ше рихтую и обраніц прешлорочну титулу побидніка и до Миклошевцох на еден рок врациц переходни „Русински погар“ зоз мотивом карпатского медведза, дзе перебувал од лоньского финального турнира по початок квалификаційох за тогорочни.

Звонимир Ерделі

Турнир у бели СРЗ „Драговоляц“ з Петровцох

Лехолат и Миланович побидніки

Бела не лем найпопулярнейше картарошске бависко на тих просторох, але и єдине дружтвене бависко у котрим мож организовац турнири зоз значнейшим числом учашнікох.

Доказ тому и традиційни турнир у бели хтори у Петровцох отримани 24. и 25. януара у „Соколани“, дзе ше у двох вечарох змагали 19 пари зоз Петровцох, Старих Янковцох и Вуковару. Вони були подзелени до трох групох, чийо побидніки у медзисобних стретнуцох одлучели о дзелїдбох перших трох местох и пригодних наградох риболовней опреми хтори обезпечели организаторе зоз Спортского риболовного здружєня „Драговоляц“.

Найлепши з тей нагоди бул пар Мирослав Лехолат и Младен Миланович, друге место освоєли Славко Мазур и Гєньо Вовк, а треци бул пар Томислав Мудри и Владимир Войткив. За шицких учашнікох по традиції порихтани смачни рибови папригаш.

Звонимир Ерделі

Мирослав Лехолат и Младен Миланович зоз председательством СРЗ „Драговоляц“ Кириллом Еделинским

У Петровцох отримана Скупштина Спортского здруженя Спортски бависка Яша Баков

Иван Папуга нови-стари председатель УО бавискох

Остатней недзелі у 2019. року, точнейше 29. децембра, у просторийох ФК Петровци отримана звитово-виберанкова скупштина Спортского здруженя Спортски бависка Яша Баков. Була то после 15 рокох друга скупштина Бавискох у їх 28 рочней историй хтора отримана у Петровцох, на хторей присуствовали представителе з 10 местох, 8 з Войводины и 2 з Горватскей (Петровци и Миклошевци). Скупштина мала два свойо часци - звитову у хторей у обсяжней и аргументованей дискусії спатрена реализация и проблематика 28. Бавискох отриманих у 2019. року, як и вивереносц задатих цильох у периодзе медзи двома виберанковима скупштинами у периодзе 2016.-2019. рок, и виберанкову на хторей вибрани нови Управни и надпатраци одбор, и принесена програма Бавискох за 2020. рок.

У звиту о роботі у 2019. року председатель УО Бавискох Иван Папуга наглашел же вон бул найчешши по тераз, з оглядом же Национални совет не уплацел обецани 200.000 динари (коло 13.000 куни), та зоз средстами хтори остали з 2018. року вифинансована помоц организатором перших штирох турнирох. Шицки познейши спади на терху организаторох, цо не зменшало квалитет организациі турнирох. Предвидзени турнири, окрем турниру у малим фодбалу за ветеранох у Бикич Долу, отримани.

На 28. Спортских бавискох Яши Бакова було 13 спортски дні у 10 спортских конарох, плус змагане у вареню пасулі. Отримани 16 екипни и 8 поединечни змагна на хворих участвовало коло 400 замгательох зоз 14 местох, од хторих 3 були з тих просторох. Петровци участвовали на 7 турнирох, Миклошевци на 7 турнирох, а Вуковар на едним, так же бависка знова мали медзинародни характер. Турнири отримани у 10 местох, а медзи німа и Миклошевци у хторих отримани турнири у шаху и малим фодбалу „3 на 3“. У сотрудицтве з КУД „Тарас Шевченко“ з Дюрдьова, у тим родним месце Яши Бакова, 8. децембра поставена його биста хтору виробел познати маляр и скульптор Силвестер Макаї. На квалификацийох за 6. Русин куп у футсалу 2. фебруара у Руским Керестуре участвовала екипа СЗ СБ Яши Бакова у хторей наступели бавяче з 8 местох, медзи хторима и бавяче з Петровцох и Миклошевцох, обчеховано без даякого успиху у складзе зоз постулатом Бавискох: Важне участвовац, сходзиц ше и дружиц.

У периодзе 2016.-2019. рок отримани 63 екипни и 27 поединечни турнири у 10 спортских конарох у вареню пасулі на хторих участвовали 363 екипи, 1623 змагательох зоз 12 местох у Войводины и 6 з иноземства, од хторих 4 зоз РГ и по една зоз Словацкей (Свиднік) и України (Перечин). Миклошевци участвовали на 21 турниру, Петровци на 19, Вуковар, Загреб и Координация Руснацох РГ на по едним турниру. На наших просторох отримани 4 турнири, по 2 у Петровцох (2016. и 2017. р.) и у Миклошевцох (2019. р.).

Зоз тайним гласаньом спомедзи 8 предложених кандидатох вибрани 5 члени Уравного одбору хтори медзи собу вибрани председателя и подпредседателя. Нови – стари председатель Иван Папуга (Вербас), подпредседатель Владимир Иван (Нови Сад), а члени Янко Хома (Руски Керестур), Звонко Салаг (Дюрдьов) и Златко Колесар (Коцур). Надпатраци одбор остал у истим составе, лем место Здравка Бабича (Коцур) за председателя вибрани Юлин Ковач (Шид), а треци член Кирил Симунович (Суботица).

Треба наглашиц же представителе з наших местох одбили понукнуте место у УО, та так после 20 рокох не маме члена у вивершним органу СЗ СБ Я. Баков. Члени Скупштини остали Янко Сопка (Петровци) и Славко Ждиняк (Миклошевци). Нови УО принесол план и програму 29. Бавискох. Заплановани исти обсяг Бавискох, з тим же Петровчане понукали организацию фодбалу за „лимачох“ кед будзе заинтересовани екипи. Перши турнир мал би ше отримац у билияру у Новим Садзе.

У Петровцох би ше у термину Рутенянди требал отримац турнир у шаху, а у Миклошевцох першого дня культурней манифестациі у малим фодбалу „3 на 3“.

Организацию Скупштини финансино помогли руски национални ради Городу Вуковару и Општини Богдановци, як и приватне клонферске подприемство Хидрия з Петровцох.

На Скупштини додзелени и подзехована и монография Яши Бакова хтори финансино помогли виробок його бисти, а не були на ей одкривану у Дюрдьове. Достали их Юлин Ковач зоз Шиду и Юлиан Джуня и Звонимир Ерделі зоз Петровцох. Треба наглашиц же Джуниа бул найвекши поединечни донатор.

Звонимир Ерделі

IN MEMORIAM

Лела Дітко (1963 – 2020)

Всуботу, 15. фебруара, после чежкей хороти з хтору ше непреповедзено шмело и моцно борела остатні даскельо роки, у пополадньових годзинох, у шпиталю у Осиеку, у 58. року живота упокоела ше Лела Дітко.

Лела Дітко народжена 3. януара 1963. року у Вуковаре. Мац Мелания и оцц Мирко Пап мали лем ю едну. Основну школу закончела у Вуковаре як и стредню економску, а Економски факултет у Осиеку.

Як школярка основней школи занімала ше зоз весланьом у тедишнім веслацким клубу у Вуковаре, дзе була барз успишна аж по стредню школу.

На Економским факултету у Осиеку була медзи найлепшима студентами, а попри шицких обовязкох сцигла и на Летну школу Руснацох, у младших роках як учащнік, а у старших як преподавач.

Лела, по врацаню з вибеженства, о кратки час почала робити у Економскей школи у Вуковаре як наставніца дзе за свого внімни резултати промовована до наставніка ментора, а познейше и до совитніка.

Уж на початку формованя Радох и Представительох националних меншинох, уключела ше до виберанкох. Од 2003. року, кед ше перши раз виберали Ради и Представителе националних меншинох, Лела добила вельке довирие виберачох, та од 2003. по 2015. рок була на чоле Ради рускей нм городу Вуковару. Пре хороту, 2019. року ше не кандидовала, але вериме же би и на тих виберанкох победзела.

У Осиеку була активна у КУД Руснацох Осиек, дзе роками була член председательства Дружва, а у Вуковаре робела як наставніца у Економскей школи и була председателька Ради рускей националней меншини городу Вуковару.

Була медзи першима хтори препознали вельку значносц отримованя „Рутенянди“, а з радосцу ше уключела до означованя першого Дня Руснацох РГ. До Дружтва були уключени и ей синове Мирон и Никола, як и супруг Мирослав.

Попри шицких ангажманох на веліх подручох сцигла преподавач и на Летних школах Руснацох РГ.

З Леловим одходом Руска заедніца вельо страцела, але най нам вше буду на розуме ей невичерпна моц, борба и вира же кажди нови дзень приноси нови можлівосци хтори треба претвориц до успиху и радосци, мац довирие же тото цо робиме принесе резултати, лем треба дац цалих себе и з полну моцу ше завжац за свойо сні.

На остатню драгу, 18. фебруара, на Новим теметове Дубрава у Вуковаре, Лелу випровадзело вельке число приятельох и родзини, а обряд хованя окончели штирме священіки: о. Владимир Магоч, о. Владимир Седлак, о. Любомир Стурко и о. Михайло Режак. Од Лели ше, попри веліх приятельох и ближніх, одпитали и шестри Василянки з Осиеку, до чией каплічки Лела ходзела на Служби Божо.

Лела за собу зохабела мацер Меланию Пап, синых Мирона и Николу, та супруга Мирослава.

Нила наша Лело, о ниве стретнуце у вичносци, чувай нас Руснацох, чувай своїх ближніх и най ци будзе легка тота вуковарска жем до хторей ши скорей шора пошла. Збогом Лело!

Вичная память!

А. Балатицац

